



דוחות כספיים

ליום 31 בדצמבר 2014

דוח רואה החשבון המבקר למינהלת המוסד לביטוח לאומי

ביקרנו את הדוחות על המצב הכספי המצורפים של המוסד לביטוח לאומי (להלן - "המוסד") לימים 31 בדצמבר 2014 ו-2013 ואת הדוחות על הביצוע הכספי, הדוחות על השינויים בגרעון בהון והדוחות על תזרימי המזומנים לכל אחת מהשנים שהסתיימו באותם תאריכים. דוחות כספיים אלה הינם באחריות מינהלת המוסד. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973. על פי תקנים אלה נדרש מאתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של בטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי מינהלת המוסד וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של המוסד לימים 31 בדצמבר 2014 ו-2013 ואת הביצוע הכספי, השינויים בגרעון בהון ותזרימי המזומנים לכל אחת מהשנים שהסתיימו באותם תאריכים, בהתאם לתקני חשבונאות ממשלתיים של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות ממשלתית ובכפוף למדיניות מינהלת המוסד כמתואר בבאור 2.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לנושאים המפורטים להלן:

א. לאמור בבאור 21' בדוחות הכספיים בדבר הגרעון הנצבר של המוסד ליום 31 בדצמבר 2014 המסתכם לסך של 292,744 מיליוני ש"ח, הנובע בעיקרו מהתחייבות המוסד בגין הזכויות העתידיות שנצברו למבוטחים עד למועד הדוחות הכספיים. להערכת מינהלת המוסד, ממשלת ישראל תעמיד למוסד את האמצעים הדרושים, ככל שידרשו, לשם עמידה בהתחייבויותיו.

ב. לאמור בבאור 2'א' בדוחות הכספיים בדבר החלטת מינהלת המוסד לשקול את מדיניות המוסד לגבי חישוב קרנות הביטוח עם פרסום תקן בינלאומי בנושא.

ליאון, אורליצקי ושות'
רואי חשבון

רואי חשבון

בני ברק, 16 ביוני 2015.



דוחות על המצב הכספי

31 בדצמבר		באור	
2013	2014		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
855,472	618,008	3	נכסים שוטפים:
4,131,269	4,469,713	4	מזומנים ושווי מזומנים
1,361,501	1,326,767	5	חייבים בגין עסקאות שאינן חליפין - דמי ביטוח
66,608	146,350	6	חייבים ויתרות חובה:
			חובות הציבור
			חייבים אחרים
6,414,850	6,560,838		סך הכל נכסים שוטפים
			נכסים שאינם שוטפים:
84,548	83,143	7	פקדונות בבנק
5,092,827	5,015,540	8	ממשלת ישראל
216,000,000	227,042,000	9	איגרות חוב של ממשלת ישראל
887,912	894,695	10	רכוש קבוע
233,798	302,420	11	נכסים בלתי מוחשיים - עלויות פיתוח תוכנה
222,299,085	233,337,798		סך הכל נכסים שאינם שוטפים
228,713,935	239,898,636		סך הכל נכסים

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

פרופ' שלמה מור יוסף, מנהל כללי ויו"ר המינהלה

גדעון אליאס, חשב המוסד, חבר מינהלה

איתן שטיין, רו"ח, מנהל אגף חשבונות

תאריך אישור הדוחות: 16 ביוני, 2015.



דוחות על המצב הכספי (המשך)

31 בדצמבר		באור	
2013	2014		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
			התחייבויות שוטפות:
145,277	238,333	8	ממשלת ישראל
172,235	204,300	12	זכאים אחרים
4,231,313	4,297,847	13	זכאים לגמלה
138,377	195,398	14	התחייבות בגין קרנות מיועדות
4,687,202	4,935,878		סך הכל התחייבויות שוטפות
			התחייבויות שאינן שוטפות:
302,255	237,329	14	התחייבות בגין קרנות מיועדות
5,211,000	5,520,200	15	התחייבויות בגין זכויות עובדים
464,982,000	521,936,800	16	קרנות הביטוח
4,465	12,248	17	הפרשה לתביעות משפטיות
470,499,720	527,706,577		סך הכל התחייבויות שאינן שוטפות
-	-	18	התחייבויות תלויות
(246,472,987)	(292,743,819)		גרעון בהון
228,713,935	239,898,636		סך הכל התחייבויות וגרעון בהון

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.



דוחות על הביצוע הכספי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		באור	
2013	2014		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
הכנסות			
הכנסות מעסקאות שאינן חליפין:			
33,596,926	35,601,070	א19	דמי ביטוח מעסיקים
3,464,577	3,607,241	ב19	דמי ביטוח לא שכירים
18,195,203	17,049,340	20	הכנסות מהעברות
<u>55,256,706</u>	<u>56,257,651</u>		סך הכל הכנסות מעסקאות שאינן חליפין
הכנסות מעסקאות חליפין:			
8,862,969	14,964,617	21	הכנסות מימון
721,543	586,182	22	הכנסות אחרות, נטו
<u>9,584,512</u>	<u>15,550,799</u>		סך הכל הכנסות מעסקאות חליפין
<u>64,841,218</u>	<u>71,808,450</u>		סך הכל הכנסות
הוצאות			
57,838,553	59,453,596	23	גמלאות ותשלומים אחרים
202,771	177,564	24	תמיכות
25,273,690	57,097,200	25	גידול בקרנות הביטוח
1,061,068	909,100	26	שכר עבודה ונלוות
388,417	441,003	27	הנהלה וכלליות
<u>84,764,499</u>	<u>118,078,463</u>		סך הכל הוצאות
<u>(19,923,281)</u>	<u>(46,270,013)</u>		גרעון נטו לשנה

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות על השינויים בגרעון בהון (באלפי ש"ח)

סה"כ	גרעונות נצברים	קרן הערכה מחדש	
(226,549,706)	(226,702,248)	152,542	<u>יתרה ליום 1 בינואר 2013</u>
			תנועה בשנת 2013 -
(19,923,281)	(19,923,281)	-	גרעון נטו לשנה
(246,472,987)	(246,625,529)	152,542	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר 2013</u>
			תנועה בשנת 2014:
(819)	(32)	(787)	העברת נכס ללא תמורה לממשלת ישראל (ראה באור 110')
(46,270,013)	(46,270,013)	-	גרעון נטו לשנה
<u>(292,743,819)</u>	<u>(292,895,574)</u>	<u>151,755</u>	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר 2014</u>

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.



דוחות על תזרימי המזומנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2013	2014
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
(19,923,281)	(46,270,013)
24,428,196	50,064,445
<u>4,504,915</u>	<u>3,794,432</u>
(33,346)	(32,840)
1,124	900
(101,714)	(114,341)
(4,066)	1,405
9,857,933	10,612,980
(14,150,000)	(14,500,000)
<u>(4,430,069)</u>	<u>(4,031,896)</u>
74,846	(237,464)
780,626	855,472
<u>855,472</u>	<u>618,008</u>

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:

גרעון נטו לשנה
התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים
מפעילות שוטפת (א)

מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת

תזרימי מזומנים לפעילות השקעה:

רכישת רכוש קבוע
תמורה ממכירת רכוש קבוע
עלויות פיתוח תוכנה
השקעה בפקדונות לזמן ארוך, נטו
פדיון איגרות חוב של ממשלת ישראל
השקעה באיגרות חוב של ממשלת ישראל

מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה

עליה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

באורים לדוחות הכספיים

באור 1 – כללי

- א.** המוסד לביטוח לאומי הוא תאגיד, כשיר לכל חובה, זכות ופעולה משפטית. המוסד לביטוח לאומי הוקם בשנת 1954 ופועל מתוקף "חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995". המוסד לביטוח לאומי נועד להבטיח לאוכלוסיות חלשות ולמשפחות שנקלעו למצוקה זמנית או ממושכת בסיס כלכלי לקיומן. בחוק הביטוח הלאומי ענפים בתחומי ביטוח זקנה ושארים, אמהות, ילדים, נפגעי עבודה, נכות כללית, נפגעי תאונות, סיעוד, אבטלה, פשיטת רגל ופירוק תאגיד. מלבד מגמלאות בכסף מעניק המוסד לביטוח לאומי שרותי שיקום, הכשרה מקצועית, שרותי סיעוד ועוד.
- ב.** כמשתקף בדוחות הכספיים, הגרעון הנצבר של המוסד ליום 31 בדצמבר 2014 מסתכם לסך של 292,744 מיליוני ש"ח, הנובע בעיקרו מהתחייבות המוסד בגין הזכויות העתידיות שנצברו למבוטחים עד למועד הדוחות הכספיים. להערכת מינהלת המוסד, ממשלת ישראל תעמיד למוסד את האמצעים הדרושים, ככל שיידרשו, לשם עמידה בהתחייבויותיו.

ג. הגדרות:

- המוסד - המוסד לביטוח לאומי.
- החוק - חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995.
- מטבע הדיווח - הוא המטבע המשמש בהצגת הדוחות הכספיים.
- מדד - מדד המחירים לצרכן.
- צדדים קשורים - כמשמעותם בתקן חשבונאות ממשלתי מספר 20.
- אנשי מפתח בהנהלה - כמשמעותם בתקן חשבונאות ממשלתי מספר 20.
- שווי הוגן - הוא הסכום שבו ניתן להחליף נכס, או לסלק התחייבות, בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון שאינם קשורים, הפועלים בצורה מושכלת.

ד. פרטים על מדד המחירים לצרכן ושיעורי השינוי בתקופת החשבון

ליום 31 בדצמבר		
2012	2013	2014
122.35	124.57	124.32
מדד המחירים לצרכן* (בנקודות)		
שעור השינוי באחוזים		
2012	2013	2014
1.64	1.81	(0.2)
מדד המחירים לצרכן		

* לפי בסיס ממוצע 2002.

באורים לדוחות הכספיים

באור 2 – עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס עריכת הדוחות הכספיים:

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני חשבונאות ממשלתיים שפורסמו על ידי המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות ממשלתית. תקנים אלה מבוססים בעיקר על תקני חשבונאות בינלאומיים למגזר הציבורי (IPSAS) המתפרסמים על ידי הועדה הבינלאומית לתקני חשבונאות למגזר הציבורי (IPSASB).

הדוחות הכספיים ערוכים על בסיס העלות ההיסטורית, למעט נכסים והתחייבויות שונים המוצגים לפי שווים ההוגן, כמפורט בבאורים לדוחות הכספיים. עיקרי המדיניות החשבונאית יושמו באופן עקבי ביחס לכל השנים המוצגות, אלא אם צוין אחרת.

ב. שימוש באומדנים ושיקול דעת:

ביישום המדיניות החשבונאית של המוסד, נדרשה מינהלת המוסד, במקרים מסוימים, להפעיל שיקול דעת חשבונאי בנוגע לאומדנים והנחות בקשר לערכם בדוחות של נכסים והתחייבויות שאינם בהכרח בנמצא ממקורות אחרים. אומדנים אלו מצריכים לעיתים שיקול דעת בסביבה של אי וודאות והינם בעלי השפעה מהותית על הנתונים המוצגים בדוחות הכספיים.

האומדנים וההנחות שבבסיסם, נבחנים בידי מינהלת המוסד בכל תקופת דיווח. שינויים באומדנים החשבונאיים מוכרים רק בתקופת דיווח בה בוצע שינוי באומדן, במידה והשינוי משפיע רק על אותה תקופת דיווח, או מוכרים בתקופת הדיווח האמורה ובתקופות דיווח עתידיות, במקרים בהם השינוי משפיע הן על תקופת הדיווח הנוכחית והן על תקופות הדיווח העתידיות.

בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת מינהלת המוסד על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מאומדני המינהלת.

אומדנים קריטיים:

להלן מידע בדבר אומדנים קריטיים, שנערכו תוך יישום המדיניות החשבונאית ואשר שינוי מהותי באומדנים אלה עשוי לשנות את ערכם של נכסים והתחייבויות המוצגים בדוחות הכספיים:

(1) איגרות חוב של ממשלת ישראל -

איגרות החוב מוצגות בהתאם לתזרימי המזומנים המהוונים שינבעו למוסד במהלך חיי איגרות החוב. שיעור ההיוון המשמש בחישוב הינו בהתאם לוקטור ריביות של איגרות חוב תלוש אפס. שינוי בשיעור ההיוון לאור השינוי בוקטור כאמור, עשוי להשפיע על ערכן של איגרות החוב המוצגות בדוחות הכספיים.

(2) יישום מודל הערכה מחדש של רכוש קבוע -

החל משנת 2012 המבנים מוצגים על בסיס שווים ההוגן, כאשר שינויים בשווים ההוגן נזקפים לדוח על השינויים בגרעון בהון. לצורך קביעת השווי ההוגן מתבסס המוסד על הערכות שווי המבוצעות על ידי שמאי מקרקעין חיצוניים בלתי תלויים בעלי ידע, נסיון ומומחיות נדרשים. הערכות השווי נקבעות לפי שיטות הערכה מקובלת לנכסי נדל"ן.

באורים לדוחות הכספיים

באור 2 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. שימוש באומדנים ושיקול דעת (המשך):

3) התחייבויות בגין זכויות עובדים -

התחייבויות בגין זכויות עובדים מבוססות על מספר רב של נתונים, תוך שימוש בטכניקות הערכה אקטואריות. חישוב ההתחייבויות כרוך בקביעת הנחות, בין השאר לגבי שיעורי ההיוון, שיעורי תשואה צפויים, שיעור עליית השכר, שיעורי תחלופת עובדים והנחות שונות נוספות. קיימת אי-ודאות מהותית בגין אומדנים אלו ושינויים בהנחות האקטואריות עשויים להשפיע על ערכן של ההתחייבויות בדוחות הכספיים. ראה גם באור 15.

4) קרנות הביטוח -

קרנות הביטוח מבוססות על אומדני התחייבויות אקטואריות של ענפי הביטוח: זקנה ושארים, נכות כללית, נפגעי עבודה וסיעוד כלפי מבוטחים, שלגביהם נוצרה עילת זכאות לתאריך הדיווח. שינוי בהנחות אקטואריות עשויים להשפיע באופן מהותי על ערכן של ההתחייבויות. ראה גם באור 16.

5) הפרשה לתביעות משפטיות והתחייבויות תלויות -

סיכויי תביעות משפטיות שהוגשו כנגד המוסד, על פיהן נאמד הסכום אותו יש לכלול כהפרשה בדוחות הכספיים הוערכו בהסתמך על חוות דעתם של היועצים המשפטיים. הערכות אלה מבוססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים וכן על הנסיון שנצבר בנושאים השונים. תוצאות התביעות בפועל עלולות להיות שונות מהערכות אלה. ראה גם באור 17 ו-18.

ג. מזומנים ושווי מזומנים -

כשווי מזומנים נחשבות השקעות לזמן קצר בעלות נזילות גבוהה, הניתנות בקלות להמרה, לסכומים ידועים של מזומנים, והחשופות לסיכון לא משמעותי של שינויים בערכן. שווי מזומנים כוללים, בין היתר, פקדונות לזמן קצר שהופקדו בבנק ישראל ובבנקים מסחריים ושהתקופה עד למועד מימושם, בעת ההשקעה בהם, לא עלתה על 3 חודשים.

ד. הפרשה לחובות מסופקים -

ההפרשה לחובות מסופקים מחושבת בשיעור מסוים מסכום החובות בהתאם לאומדנים המחושבים לפי סוג החוב. השיעור נקבע על בסיס הערכת מינהלת המוסד המתבססת על נסיון העבר. על פי הערכת מינהלת המוסד ההפרשה משקפת בצורה נאותה את ההפסד הגלום בחובות שגבייתם מוטלת בספק.

ה. איגרות חוב של בנק ישראל -

איגרות החוב מהוות חלק ממקורות המוסד לכיסוי קרנות הביטוח. בהתאם לכך ובמקביל לבסיס הערכה של קרנות הביטוח (ראה באורים 9 ו-16) מוצגות איגרות החוב בהתאם לתזרימי המזומנים המהוונים, שינבעו למוסד במהלך תקופת איגרות החוב.

ו. רכוש קבוע -

המוסד מיישם את תקן חשבונאות מס' 17, בדבר "רכוש קבוע" (להלן – תקן 17). התקן קובע את הטיפול החשבונאי - הכרה, מדידה, הצגה וגילוי של רכוש קבוע.

רכוש קבוע הוא נכס מוחשי אשר מוחזק על ידי המוסד להספקת שירותים, להשכרה לאחרים, או לצרכים מינהליים וכן חזוי שישתמשו בו במשך יותר מתקופת דיווח אחת.

באורים לדוחות הכספיים

באור 2 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

1. רכוש קבוע (המשך)

רכוש קבוע נמדד לראשונה לפי עלות, לרבות עלויות שניתן לייחסן במישרין לרכישת רכוש קבוע ולהבאתו למיקום ולמצב הדרושים לצורך פעולתו. כאשר נכס נרכש ללא עלות, או בעלות סימלית, עלותו היא שוויו ההוגן במועד הרכישה.

בתקופות שלאחר ההכרה הראשונה, הרכוש הקבוע מוצג לפי העלות בניכוי פחת נצבר ובניכוי הפסדים שנצברו מירידת ערך.

לאחר ההכרה הראשונה ועד ליום 31 בדצמבר 2011, בחר המוסד להציג את המבנים לפי עלותם בניכוי פחת נצבר. החל משנת 2012 המבנים מוצגים לפי מודל הערכה מחדש (שווי הוגן במועד ההערכה מחדש), בניכוי פחת שנצבר לאחר מכן ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו לאחר מכן.

הערכות שווי של המבנים נעשו על ידי מעריכי שווי מקצועיים בלתי תלויים. העלייה בערך המבנים כתוצאה מהערכה מחדש, נזקפה ישירות לקרן הערכה מחדש, בדוח על השינויים בגרעון בהון. קרן הערכה מחדש תיזקף לעודפים בעת מימוש הנכסים אליהם היא מתייחסת.

תקן 17 דן בהגדרת סכום בר פחת של פריט רכוש קבוע, ערך השייר שלו, תקופת ההפחתה ושיטת הפחת. התקן קובע כי לצורך הפחתת הרכוש הקבוע יש להקצות את הסכום שהוכר לראשונה, בהתייחס לפריט רכוש קבוע, לחלקים משמעותיים שלו ולהפחית בנפרד כל חלק כזה, אולם ניתן לקבץ חלקים שונים של פריט רכוש קבוע בעלי אורך חיים שימושיים ושיטת פחת זהים.

על פי הוראות התקן, יש לסקור את ערך השייר, אורך החיים השימושיים ושיטת הפחת של כל נכס לחוד לכל שנת כספים. אם חל שינוי בדפוס החזוי של צריכת ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס, יש לשנות את שיטת הפחת ולטפל בשינוי זה כשינוי אומדן חשבונאי.

- (1) שיפורים במושכר מופחתים על פני משך תקופת השכירות, או משך החיים המוערך של השיפורים, כנמוך שבהם.
- (2) רהוט וציוד משרדי שנרכש עד ליום 31 בדצמבר 1998 נרשם כהוצאה במועד הרכישה.
- (3) עלות הנכסים אשר במימון רכישתם השתתפו גורמי חוץ מוצגת לאחר ניכוי סכום ההשתתפות.
- (4) הפחת מחושב בשיטת הפחת השווה על בסיס משך השימוש המשוער בנכסים.

שיעורי הפחת הם כדלקמן:

%	
2	קרקע ובניינים
10	שיפורים במושכר
33-20	מחשבים וציוד היקפי
15	כלי רכב
6	רהוט וציוד משרדי

באורים לדוחות הכספיים**באור 2 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)****ז. נכסים בלתי מוחשיים - עלויות פיתוח תוכנה:**

- 1) עלויות פיתוח תוכנה מוצגות בהתאם להוראות תקן חשבונאות ממשלתי מספר 31 - נכסים בלתי מוחשיים (להלן - "התקן"). בהתאם להוראות התקן, מוצגים הנכסים לפי העלות בנכוי הפחתה נצברת ובנכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו.
- 2) ההפחתה מחושבת על בסיס הקו הישר על פני משך החיים השימושיים המשוער. תקופת ההפחתה מתבססת על הערכת מינהלת החממה, לפיה תקופת ההנאה הצפויה מהנכס תתפרס על פני 5 שנים.

ח. זכאים לגמלה -

הזכאויות לגמלה למבוטחים מחושבות על ידי אקטואר המוסד עבור תביעות שהוגשו בגין שנת הדוח ובגין השנים הקודמות לה וטרם שולמו עד לתאריך הדוח על המצב הכספי, וכן עבור אומדן תביעות שטרם הוגשו אולם תיווצר בגינן זכאות לתקופה שלפני תאריך הדוח על המצב הכספי. הזכאויות לגמלה חושבו בגין קצבאות המשולמות לפי חוק הביטוח הלאומי בלבד.

ט. התחייבות בגין קרנות מיועדות -

בהתאם לתקן חשבונאות ממשלתי מספר 1, "הצגת דוחות כספיים" תמיכות הן הטבות לרווחת הציבור המסופקות על ידי המוסד, שעבורן הוא אינו מקבל תמורה ישירה ממקבלי אותן הטבות, השווה בקירוב לערכם של השירותים שסופקו.

התמיכות נרשמות כהתחייבויות בדוחות הכספיים בתקופה בה התרחשו הארועים שיצרו את התמיכה, כל עוד מתקיימים כל אלה:

- 1) למוסד יש מחויבות קיימת בגין התמיכה.
- 2) צפוי כי יידרש תזרים של משאבים החוצה בגין המחויבות.
- 3) ניתן לאמוד את סכום התמיכה באופן מהימן.

התחייבויות אלה מתייחסות לפעולות בקרנות באמצעותן מממן המוסד על פי החוק פעולות מיוחדות בתחומים - שרותים לנכים, סיעוד, נפגעי עבודה פעולות מיוחדות ופיתוח שרותים לילדים בסיכון.

ההתחייבויות הן בגין הסכמים שנחתמו עם המוסד ואשר מחייבים אותו בתשלומים העומדים לפרעון לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי. השינוי בהתחייבויות נזקף להוצאות תמיכות בדוחות על הביצוע הכספי.

י. התחייבויות בגין זכויות עובדים בעת פרישה, פדיון ימי מחלה וימי חופשה שטרם נוצלו -

התחייבויות המוסד כלפי עובדיו וגמלאיו לפצויי פרישה מכוסות בעיקרן על ידי ההפרשה לזכויות עובדים בעת פרישה ובחלקן על ידי הפקדות שוטפות בקופת פנסיה. החבות האקטוארית של המוסד כלפי עובדיו וגמלאיו מחושבת על ידי אקטואר המוסד. הפרשה זו כוללת גם את ההתחייבות לפצויי פרישה ולפדיון ימי מחלה. ההתחייבויות בגין ימי חופשה שלא נוצלו על ידי העובדים מכוסות על ידי הפרשות בדוחות הכספיים. חלקו של משרד האוצר במימון התחייבויות אלה חושב על פי השיעור הממוצע של השתתפותו בהוצאות המינהל ונרשם במסגרת נכסי המוסד.

באורים לדוחות הכספיים

באור 2 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יא. קרנות הביטוח -

קרנות הביטוח הן אומדני התחייבויות של ענפי הביטוח לתאריך הדוח על המצב הכספי כלפי אלה מהמבוטחים או תלויים, שלגביהם נוצרה עד ליום הדוח על המצב הכספי עילה לזכאות בין שכבר אושרה זכאותם ובין שעדיין לא אושרה ואף אם טרם הוגשה בקשה לגמלה.

הקרנות אינן כוללות את התחייבויות המוסד הנובעות מייחולי המבוטחים לגמלאות שב"תהליך הרכישה". מאידך אין הדוח על המצב הכספי כולל בצד הנכסים את ייחולי המוסד להכנסות מדמי ביטוח שהמבוטחים יהיו חייבים בעתיד בעד השנים שלאחר שנת הדוח.

קרנות הביטוח מתייחסות לענפים: זקנה ושארים, נכות כללית, נפגעי עבודה וסיעוד המוגדרים על ידי המוסד כענפים ארוכי מועד. המוסד אינו מחשב קרן בענף ילדים. כמו כן המוסד אינו נוהג לחשב קרנות בענפים שהוגדרו על ידו כקצרי מועד.

הועדה הבינלאומית לתקינה חשבונאית למגזר הציבורי (IPSASB) של הפדרציה הבינלאומית של רואי החשבון (IFAC) בוחנת כיום את נושא התקינה החשבונאית בנוגע לקרנות ביטוח בגופים של ביטוח סוציאלי במגמה לפרסם תקן בינלאומי בנושא.

כאשר יפורסם תקן בינלאומי תשקול מינהלת המוסד את מדיניותה באשר לאופן חישוב הקרנות בכלל ענפי הביטוח.

קרנות הביטוח נקבעו על בסיס הערכה אקטוארית שנתית המבוצעת על ידי אקטואר המוסד (ראה באור 16).

יב. הפרשות -

הפרשות מוכרות כאשר למוסד קיימת מחויבות (משפטית או משתמעת) בהווה כתוצאה מאירועי העבר, בגינה צפוי שיידרש תזרים שלילי של משאבים המגלם הטבות כלכליות או פוטנציאל שירות כדי לסלקה וכן ניתן לערוך אומדן מהימן של סכום המחויבות. הסכום המוכר כהפרשה הינו האומדן הטוב ביותר של מינהלת המוסד לגבי הסכום הנדרש לסילוק המחויבות הקיימת במועד הדיווח. כאשר ההשפעה של ערך הזמן הינה מהותית, סכום ההפרשה ימדד לפי הערך הנוכחי של ההוצאות הנדרשות לסילוק המחויבות.

יג. הכרה בהכנסות מעסקאות שאינן חליפין:

המוסד מיישם את תקן חשבונאות ממשלתי מספר 23, בדבר "הכנסות מעסקאות שאינן חליפין (מסים והעברות)", הקובע את הטיפול החשבונאי - הכרה, מדידה, הצגה וגילוי, לגבי הכנסות הנובעות מעסקאות מיסוי והעברות.

1) עסקאות שאינן חליפין הן עסקאות שאינן כוללות חליפין של ערכים, השווים בקירוב זה לזה, בין הצדדים לעסקה.

באורים לדוחות הכספיים

באור 2 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יג. הכרה בהכנסות מעסקאות שאינן חליפין (המשך):

- (2) הכנסות מעסקאות שאינן חליפין כוללות הכנסות:
 - מסים - סכומים שהמוסד גובה מכוח החוק.
 - העברות - הכנסות מעסקאות שאינן חליפין, שאינן נובעות ממסים.
 - (3) נכס הנוצר כתוצאה מעסקה שאינה חליפין נמדד בעת ההכרה לראשונה לפי שוויו ההוגן.
 - (4) תזרים פנימה של משאבים מעסקה שאינה חליפין אשר הוכר כנכס, יוכר כהכנסות, למעט סכום ההתחייבות שגם הוכר בהקשר לאותו תזרים פנימה.
 - (5) הכנסות מעסקאות שאינן חליפין נמדדות לפי סכום השווה לנכס שהוכר בגין אותה עסקה בניכוי ההתחייבות שהוכרה.
- בהתאם לכך הכנסות מעסקאות שאינן חליפין נכללות בדוחות על הביצוע הכספי כמפורט להלן:

א) מסים - הכנסות דמי ביטוח

- (1) הכנסות דמי ביטוח נרשמות על בסיס מצטבר כמפורט להלן:
 - הכנסות ממעסיקים בגין עובדים שכירים - על פי דיווחי המעסיקים בהתאם לשכר העובדים. כאשר לא התקבל דיווח נרשם החיוב על פי קביעת המוסד.
 - הכנסות מלא שכירים - על פי חיובי המוסד בהתאם לשומת המס האחרונה של המבוטח או בהתאם לשיעור המינימלי הקבוע בחוק.
- (2) הכנסות דמי ביטוח מוצגות בתוספת שיפוי מהאוצר כמפורט להלן:
 - על פי הוראות סעיף 339 לחוק, משפה משרד האוצר את המוסד בגין הפחתת דמי ביטוח כפי שנקבע בסעיף 338 לחוק, בשעורים הקבועים בחוק מסך כל התקבולים שגבה המוסד ממעסיקים ומעובדים לא שכירים.
 - על פי הוראות סעיף 32 (ג) לחוק (בתוקף מילוי 2002), מקציב האוצר למוסד מדי חודש סכומים בשעורים הקבועים בחוק מסך כל התקבולים שגבה המוסד ממעסיקים ומעובדים לא שכירים בחודש שלגביו מחושב התשלום. החל משנת 2003 מתקבל שפוי האוצר רק על פי הוראות סעיף 32 (ג).
- (3) דיווחי המעסיקים וחיובי הלא שכירים כוללים דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות. הכנסות מדמי ביטוח כוללות הכנסות בגין ביטוח לאומי בלבד.

באורים לדוחות הכספיים

באור 2 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י.ג. הכרה בהכנסות מעסקאות שאינן חליפין (המשך):

ב) העברות - השתתפות תקציב המדינה

הכנסות מהשתתפות תקציב המדינה נרשמות על בסיס מצטבר. סעיף 32 לחוק מחייב את אוצר המדינה להשתתף בתקציב המוסד לביטוח לאומי בענפים: ילדים, זקנה ושאיירים, נכות, סיעוד ואמהות. השתתפות הממשלה לפי סעיף 32 בשנת 2014 הינה:

- (1) בענף ילדים - שיעור של 170.3% מתקבולי דמי הביטוח של הענף (שנה קודמת - מחודש ינואר ועד חודש יולי 210% ומחודש אוגוסט ועד חודש דצמבר - 166%).
- (2) בענף זקנה ושאיירים - שיעור של 17.10% (שנה קודמת - 17.10%) מתקבולי דמי הביטוח של הענף.
- (3) בענף נכות כללית - שיעור של 13% (שנה קודמת - 13%) מתקבולי דמי הביטוח של הענף ו-50% מתשלומי קצבת "נכה קודם".
- (4) בענף סיעוד - כיסוי תשלומים לזכאים לגמלת סיעוד שאינם זכאים לקצבת זקנה על פי החוק מאחר ועלו לארץ לאחר גיל הזכאות.
- (5) בענף אמהות - החל משנת 2007 כיסוי תשלומים שהוציא המוסד למתן מענק אשפוז, כשהוא מעודכן בשיעור העדכון כהגדרתו בלוח ב'1 לחוק.

י.ד. הכרה בהכנסות מעסקאות חליפין:

המוסד מיישם את תקן חשבונאות ממשלתי מספר 9, בדבר "הכנסות מעסקאות חליפין", הקובע את הטיפול החשבונאי - הכרה, מדידה, הצגה וגילוי, לגבי הכנסות הנובעות ממכירת סחורות, הספקת שרותים ושימוש שנעשה על ידי אחרים בנכסי המוסד, המניב ריבית, תמלוגים ודיבידנדים.

(1) הכנסות מריבית, תמלוגים או דיבידנדים, הנובעות משימוש שעושים אחרים בנכסי המוסד מוכרות בתנאי שסכום ההכנסות ניתן למדידה באופן מהימן, וצפוי שההטבות הכלכליות הקשורות לעסקה יזרמו למוסד. הכנסת ריבית מוכרת תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית.

(2) הכנסות ממכירת מקרקעין מוכרות כאשר הסיכונים וההטבות העיקריים הכרוכים בבעלות עברו לרוכש, בדרך כלל בעת המסירה ומלוא תשלום התמורה על ידי הרוכש למוסד.

י.ו. גמלאות ותשלומים אחרים -

גמלאות ותשלומים אחרים כוללים הוצאות על פי החוק בלבד ואינם כוללים גמלאות הממומנות ע"י אוצר המדינה על פי סעיף 9 וסעיף 284 לחוק ועל פי חוקים אחרים.

תשלומים בעין כוללים בעיקר הוצאות בגין שיקום, סיוע משפטי, דמי קבורה, הוצאות ריפוי נפגעי עבודה, הסעת יולדות, תשלומים לקופות גמל ותשלומים לספקי שרותי סיעוד.



באורים לדוחות הכספיים

באור 2 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טו. גמלאות ותשלומים אחרים (המשך)-

תשלומים אחרים על פי חוק כוללים בעיקר הוצאות בגין מפעלים מיוחדים, מחקרים (סעיף 36 לחוק), הקרן לפיתוח שרותים לנכים (סעיף 220 לחוק), פעולות למניעת תאונות (סעיף 36 לחוק), שיפוי שרות התעסוקה (סעיף 30 לחוק), פיתוח שרותי סיעוד (סעיף 237 לחוק), פעולות מיוחדות למניעת תאונות בעבודה (סעיף 149 לחוק) ופיתוח שרותים לילדים בסיכון (סעיף 74 לחוק).

טז. הוצאות הנהלה וכלליות :

(1) הוצאות הנהלה וכלליות הן הוצאות תפעוליות הכרוכות בביצוע הפעילות השוטפת של המוסד.

(2) הוצאות הנהלה וכלליות מוצגות בניכוי חלקם היחסי של הממשלה וקופות החולים, הנובע מביצוע חוקים שונים בדבר מתן גמלאות ומביצוע חוק ביטוח בריאות ממלכתי התשנ"ד - 1994 (להלן: חוק ביטוח בריאות), כמפורט להלן:

(א) על פי הוראות סעיף 9(ב) לחוק נושאת הממשלה בחלק יחסי מהוצאות הנהלה וכלליות כפי שהיו בפועל, הנובעות מביצוע הסכמים בדבר מתן גמלאות בשיעור הקבוע בחוק.

(ב) על פי הוראות סעיף 15(ג) לחוק ביטוח בריאות, נושאות קופות החולים בחלק יחסי מהוצאות הנהלה וכלליות בשיעור שנקבע בתקנות ביטוח בריאות ממלכתי (הוצאות המוסד), התשנ"ה - 1995. השתתפות קופות החולים מוגבלת לתקרה של 0.5% מתקבולי דמי ביטוח בריאות (לא כולל הוצאות שמיחוסות באופן ישיר).

יז. מגזרים -

המוסד מיישם את תקן חשבונאות ממשלתי מס' 18 בדבר "דיווח מגזרי" הקובע את הכללים לדיווח על מידע כספי לפי מגזרים.

מגזר הוא פעילות הניתנת להבחנה או קבוצת פעילויות הניתנות להבחנה של המוסד, העשויות להניב הכנסות ובגינן עשויות להתהוות לו הוצאות ואשר התוצאות שלו נסקרות באופן סדיר על ידי מקבלי החלטות והמינהלה של המוסד, על מנת לאפשר להם לעמוד באחריותם הניהולית, להעריך את ביצועי העבר של המוסד בהשגת מטרותיו ולקבל החלטות בדבר הקצאת משאבים של המוסד בעתיד.



באורים לדוחות הכספיים

באור 3 – מזמנים ושווי מזמנים

הרכב:

31 בדצמבר	
2013	2014
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
851,115	605,937
3,314	11,412
1,043	659
855,472	618,008

בבנק ישראל
בבנק הדואר
בבנקים אחרים

באור 4 – חייבים בגין עסקאות שאינן חליפין – דמי ביטוח

א. הרכב:

31 בדצמבר	
2013	2014
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
3,708,790	4,128,396
(173,142)	(107,342)
3,535,648	4,021,054
5,274,929	5,524,588
(5,174,790)	(5,449,675)
100,139	74,913
3,635,787	4,095,967
(1,101,888)	(1,231,904)
2,533,899	2,864,063
2,542,374	2,529,678
(969,501)	(967,569)
1,572,873	1,562,109
(652,410)	(660,430)
920,463	901,679
219,538	216,768
454,871	485,172
2,498	2,031
4,131,269	4,469,713

מעסיקים, נטו (ב. להלן) :
מעסיקים פעילים (ג. להלן)
בניכוי הפרשה לחובות מסופקים

מעסיקים שאינם פעילים
בניכוי הפרשה לחובות מסופקים

חלק החובות השייכים לקופות החולים (ד. להלן)

סה"כ מעסיקים, נטו

לא שכירים, נטו

בניכוי הפרשה לחובות מסופקים

חלק החובות השייכים לקופות החולים (ד. להלן)

סה"כ לא שכירים, נטו

חוב דמי ביטוח המוסדר ע"י כרטיסי אשראי

המחאות לגביה

חובות דמי ביטוח אחרים

סה"כ חייבים בגין עסקאות שאינן חליפין -
דמי ביטוח



באורים לדוחות הכספיים

באור 4 – חייבים בגין עסקאות שאינן חליפין – דמי ביטוח (המשך)

- ב.** יתרות הזכות קוזזו מיתרות החובה. הסכומים כוללים הפרשי הצמדה וקנסות על פיגור בתשלום דמי ביטוח על פי סעיף 364 לחוק.
- ג.** יתרת חובות המעסיקים הפעילים כוללת הכנסות לקבל בגין חודש דצמבר על סך של כ- 3,600 מיליוני ש"ח, מתוכם סכומים בגין קופת חולים, בסך של 1,124 מיליוני ש"ח שנגבו ב-15 בינואר 2015. (שנה קודמת 3,400 מיליוני ש"ח, כולל חלק החובות בגין קופות חולים בסך 1,066 מיליוני ש"ח).
- ד.** בהתאם לחוק ביטוח בריאות (בעבר לפי חוק מס מקביל שתוקפו היה עד ליום 31 בדצמבר 1995) גובה המוסד עבור קופות החולים דמי ביטוח בריאות מן המעסיקים והלא שכירים כחלק מדמי הביטוח. סכומים אלה אינם שייכים למוסד והוא מחוייב להעבירם לקופות החולים עם הגביה.
- ה.** במהלך שנת 2014 בחן המוסד את אופן הטיפול וניהול החובות בגין דמי ביטוח וגמלאות שנצברו עם השנים. במסגרת זו הוקמה ועדה לשם גיבוש המלצות לטיפול בנושא ובכלל זה קביעת מדיניות של ניהול החובות במערכות המידע התפעוליות של המוסד, בחינת מדיניות ההפרשה לחובות מסופקים והמלצות בדבר הכללים למחיקת חובות אבודים.
- בחודש אוגוסט 2014 פורסם תיקון לחוק לפיו תחול התיישנות על גביית חובות על ידי המוסד, באופן שיהיה ניתן לדרוש תשלום חוב דמי ביטוח תוך 7 שנים לכל היותר מהמועד לתשלומם. תחולת התיקון הינה החל מיום 1 בינואר 2015 והוא יחול על תשלום דמי ביטוח שהמועד לתשלומם הינו מאותו מועד ואילך וגם על דמי ביטוח שבמועד התחילה טרם חלפו 7 שנים מהמועד לתשלומם. על פי התיקון, חובות שנוצרו משנת 1999 ואילך, ההתיישנות לא תחול ובלבד שהמוסד ישלח לחייבים דרישה לתשלום עד ליום 30 ביוני 2016.

באור 5 – חובות הציבור

א. הרכב:

31 בדצמבר		
2013	2014	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
1,137,250 (868,884)	1,101,623 (849,503)	חובות הציבור בגין גמלאות (ב. להלן) בניכוי הפרשה לחובות מסופקים
268,366	252,120	
2,959,113 (2,823,993)	3,279,630 (3,132,090)	חובות תאגידיים בפירוק (ג. להלן) בניכוי הפרשה לחובות מסופקים
135,120	147,540	
1,127,741 (169,726)	1,089,661 (162,554)	פיצוי מצד שלישי (ד. להלן) בניכוי הפרשה לחובות מסופקים
958,015	927,107	
1,361,501	1,326,767	סה"כ חובות הציבור

באורים לדוחות הכספיים

באור 5 – חובות הציבור (המשך)

- ב. יתרות החייבים במספר ענפי גמלאות אינן כוללות הפרשי הצמדה אשר נרשמים רק בעת גביית החוב בפועל.
 על פי מדיניות מינהלת המוסד נמחקו בשנת הדוח כ-13 מיליוני ש"ח (שנה קודמת כ-10 מיליוני ש"ח) חובות אבודים, מחובות הציבור.
- ג. חוב מעבידים בגין תשלומי שכר עבודה וסוציאליות ששולמו ע"י המוסד לעובדי תאגידים בפירוק.
- ד. (1) היתרה משקפת את הסכומים להם זכאי המוסד על פי סעיף 328 לחוק מחברות ביטוח וגורמים נוספים, בגין גמלאות המשולמות על ידו לזכאים בשל פגיעה בעבודה, תאונות וכו'.
 (2) חברת אליהו חברה לביטוח בע"מ (להלן - "אליהו") חדלה מלבטח סיכונים ביטוחיים החל מתחילת שנת 2013, משום כך פנתה אליהו אל המוסד על מנת להסדיר את כלל התחייבויותיה כלפי המוסד מכוח תביעות שיבוב על פי סעיף 328 לחוק או הסכם לעניין תאונות דרכים. ביום 4 בספטמבר 2014 נחתם הסכם לפיו המוסד ואליהו הסכימו לסלק באופן סופי ומוחלט את המחלוקות ו/או החובות ו/או התביעות שבניהם בגין גמלאות שמשלם ו/או שילם ו/או ישלם המוסד לנפגעים לעניין האירועים המכוסים בפוליסות שהוצאו עד ליום 31.12.2012 בתמורה לסכום חד-פעמי שתשלם אליהו למוסד בסך של 61.6 מיליוני ש"ח.
 עוד מוסכם בין הצדדים כי כל התביעות של המוסד שטרם נדרשו כנגד אליהו, על פי סעיף 328 לחוק אשר חלקה של אליהו, בכל אחת מהן עולה על סך של 600 אלפי ש"ח, אינן כלולות במסגרת הסכם זה, בגין אלו יהיה רשאי המוסד לפעול כנגד אליהו ו/או מי מטעמה בהתאם לזכויותיו על פי דין.
 כתוצאה מההסכם כאמור לעיל, נרשמה בשנת החשבון בספרי המוסד הכנסה בסך של כ- 31 מיליוני ש"ח.

באור 6 – חייבים אחרים

א. הרכב:

31 בדצמבר	
2013	2014
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
-	70,588
36,431	34,590
9,189	7,797
20,988	33,375
<u>66,608</u>	<u>146,350</u>

קופות חולים בגין מס בריאות (ב. להלן)
 מפרעות והלוואות לעובדים (ג. להלן)
 הוצאות מראש
 אחרים

- ב. בהתאם לחוק ביטוח בריאות גובה המוסד עבור קופות החולים דמי ביטוח בריאות מן המעסיקים והלא שכירים כחלק מדמי הביטוח.
 סכומים אלו אינם בבעלות המוסד ועם גבייתם הוא מחויב להעבירם. בתום כל שנת דיווח נערכת התחשבות סופית על פי סכומי הגבייה השנתיים.
- ג. המפרעות לא צמודות, אינן נושאות ריבית ועומדות לפירעון בתקופה של 6-36 חודשים.



באורים לדוחות הכספיים

באור 7 – פקדונות בבנק

פקדונות ב"בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ" למתן הלוואות לעובדי המוסד. ההלוואות ניתנות למטרות שיכון ודיור, רכישת רכב, מימון שכר לימוד ועוד. הריבית על כל סוגי ההלוואות היא בשעור שנקבע מעת לעת על ידי החשב הכללי. החל מינואר 2009 אין מרווח לבנק יהב תמורת ניהול הפקדון, ביצוע מתן הלוואות וגבייתן.

באור 8 – ממשלת ישראל

א. יתרות לזמן קצר

31 בדצמבר		
2013	2014	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
(108,600)	(155,084)	משרד האוצר
(71,254)	(67,912)	בגין החזר תשלומי גמלאות ואחרים (ג. להלן)
(63,214)	(57,460)	בגין הקצבות האוצר
(12,086)	(4,345)	בגין שיפוי האוצר
-	(6,128)	בגין תביעות נגד צד שלישי
(16,739)	(15,591)	התחייבות בגין ייצוב המצב הפיסקלי (ד. להלן)
		מס הכנסה בגין ניכויים ומע"מ
(271,893)	(306,520)	סך יתרות לזכות משרד האוצר
14,172	10,821	משרד הבטחון (ג. להלן)
112,444	57,366	סכומים לקבל (ה. להלן)
(145,277)	(238,333)	

ב. יתרות לזמן ארוך

31 בדצמבר		
2013	2014	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
1,129,727	1,194,840	סכומים לקבל (ה. להלן)
3,818,400	3,687,500	חלק האוצר בקרן הביטוח בענף סיעוד (ו. להלן)
144,700	133,200	חלק האוצר בקרן הביטוח בענף נכות (ו. להלן)
5,092,827	5,015,540	

באורים לדוחות הכספיים

באור 8 – ממשלת ישראל (המשך)

ג. המוסד מבצע תשלומי גמלאות, שאינן נכללות בחוק הביטוח הלאומי. תשלומים אלה מתבצעים על פי חוקים והסכמים שונים. על פי סעיף 9 לחוק הביטוח הלאומי, ממומנים תשלומים אלה על ידי אוצר המדינה ומשרד הבטחון. החזרי תשלומי הגמלאות כוללים השתתפות משרד האוצר בהוצאות הנהלה וכלליות בסך של 337 מיליוני ש"ח. גמלאות אלה אינן נחשבות כגמלאות גבייתיות ועל כן אינן מופיעות בדוחות על הביצוע הכספי. להלן פרוט התשלומים ששולמו עבור משרד האוצר ומשרד הבטחון.

תשלומי גמלאות שבמימון משרד האוצר:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2013	2014	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
2,608,807	2,622,947	הבטחת הכנסה
2,157,873	2,090,125	גמלאות זקנה ושארים מיוחדות
1,621,586	1,664,316	השלמת הכנסה זקנה ושארים
1,174,173	1,206,722	קצבת נידות
461,448	466,780	נפגעי איבה
217,789	238,037	דמי מזונות
193,859	175,766	פוליו
190,717	196,920	מענקי לימודים למשפחות חד הוריות
142,102	135,157	פיצויים לנפגעי הקרנות
39,351	37,135	אסירי ציון וחסידי אומות העולם
6,835	6,994	מתנדבים
5,863	5,856	תגמול ליתום עקב אלימות במשפחה
5,000	6,500	קרן רווחה למשרתים במילואים
4,063	25,423	נכות עולים
3,243	3,898	סיעוד לעולים
2,077	2,098	נפגעי עירו דם
-	21	אבטלה - הסכם מיוחד
8	14	סיעוד - עידוד העסקת עובדים ישראליים
988	1,173	שונות
8,835,782	8,885,882	

תשלומי גמלאות שבמימון משרד הבטחון:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2013	2014	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
1,098,043	1,351,087	תגמולי מילואים
27,407	34,596	אבטלה למשוחררי צבא קבע
307	335	דמי לידה לחיילות משוחררות
1,125,757	1,386,018	



באורים לדוחות הכספיים
באור 8 – ממשלת ישראל (המשך)

ג. המשך -

חובות גמלאות נטו (גמלאות שבמימון משרד האוצר):

31 בדצמבר		
2013	2014	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
438,255	441,554	הבטחת הכנסה
145,630	148,761	גמלאות זקנה ושארים מיוחדות
86,107	85,109	השלמת הכנסה זקנה ושארים
52,880	54,004	דמי מזונות
40,605	40,746	קצבת נידות
12,547	12,840	מענקי לימודים למשפחות חד הוריות
1,637	1,655	פיצויים לנפגעי הקרנות
(15,982)	6,902	אחרים
761,679	791,571	

ד. ביולי 2013 התקבל חוק להשתתפותם של העובדים, נושאי המשרה ובעלי תפקידים אחרים בשירות הציבורי, בצעדים לייצוב המצב הפיסקלי במדינה במהלך השנים 2013 ו-2014. עפ"י החוק, על המוסד לנכות מהעובדים אחוז מסוים משכרם ולהעביר את סכום החיסכון לאוצר המדינה. היתרה מייצגת את הסכום שנוכה מהעובדים בשנים 2013 ו-2014, ויועבר לאוצר בשנת 2015.

ה. סכומים לקבל בגין חלקו של משרד האוצר בהתחייבויות המוסד לזכויות עובדים בעת פרישה, בזכאים לגמלת סיעוד, פדיון ימי מחלה וימי חופשה שטרם נוצלו.

ו. חלק האוצר בקרן הביטוח בענף סיעוד - בהתאם לסעיף 32(ג) לחוק ישפה אוצר המדינה את המוסד על פי דרישתו על הוצאות שהוציא למתן גמלאות סיעוד לתושב ישראל שעלה לפי חוק השבות ואינו מבוטח בביטוח זקנה ושארים. חלק האוצר בקרן הביטוח בענף נכות - בהתאם לסעיף 32(ב) לחוק ישפה אוצר המדינה את המוסד, על פי דרישתו, בשיעור של 50% מכל הוצאה שהוציא למתן גמלאות לנכים שהיו נכים קודם ליום 1 באפריל 1984.

באור 9 – איגרות חוב של ממשלת ישראל

א. המוסד משקיע את יתרות הכספים באיגרות חוב מסדרות מיוחדות המונפקות עבורו ע"י משרד האוצר (להלן: האיגרות):

האיגרות המונפקות הן משני סוגים, בתנאים המפורטים להלן. ההשקעה בתקופת הדוח מתחלקת באופן שווה בין שני הסוגים.

האיגרות צמודות למדד המחירים לצרכן ונושאות ריבית צמודה (המשולמת אחת לשישה חודשים).



באורים לדוחות הכספיים

באור 9 – איגרות חוב של ממשלת ישראל (המשך)

ב. התנאים:

(1) איגרות חוב מסוג "עיבל": איגרת ל-20 שנה הנושאת ריבית צמודה למדד המחירים לצרכן בשיעור שנתי של 5.5% כשמדד הבסיס הוא המדד אשר פורסם בחודש ההשקעה. האיגרת נפרעת ב-12 תשלומים שנתיים החל מהשנה התשיעית.

(2) איגרות חוב בריבית משתנה: איגרת ל-17 שנה הנושאת ריבית צמודה למדד המחירים לצרכן כשמדד הבסיס הוא המדד המתייחס לחודש ההשקעה. האיגרת נפרעת ב-12 תשלומים שנתיים החל מהשנה השישית. הריבית על איגרת זו נקבעת על פי מועד ההנפקה בשיטה שהוסכמה עם משרד האוצר והיא מותאמת לריבית על איגרות חוב, המונפקות על ידי הממשלה באותו חודש (שיעור הריבית ליום 31 בדצמבר 2014 - 0.56%, שנה קודמת 1.47%).

ג. המודל שיושם לצורך הערכת השווי ההוגן הוא מודל היוון תזרימי המזומנים. איגרות החוב מוצגות בהתאם לתזרימי המזומנים המהוונים, שינבעו למוסד במהלך תקופת איגרות החוב.

ד. ריבית ההיוון - לצורך ביצוע ההיוון נלקח וקטור ריביות של אגרות תלוש אפס (Zero Coupon).

ה. ההרכב:

31 בדצמבר	
2013	2014
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
216,000,000	227,042,000

(1) איגרות חוב של ממשלת ישראל לפי השווי ההוגן

31 בדצמבר	
2013	2014
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
96,417,989	98,746,107
80,274,726	81,658,238
176,692,715	180,404,345

(2) איגרות חוב של ממשלת ישראל לפי העלות המותאמת

"עיבל"
איגרת חוב החל מ- 1.4.00

ו. פירעונות

2014
12,550,519
11,426,237
12,377,735
12,582,656
131,467,198
180,404,345

שנת 2015 *
שנת 2016
שנת 2017
שנת 2018
שנים 2019 - 2034

* כולל ריבית שנצברה ליום 31 בדצמבר 2014 בסך 1,457 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 1,469 מיליוני ש"ח).

א. הרכב הרכוש והפחת שנגבר בנינו, לפי קבוצות עקריות, והתנועה בהם בשנת 2014, הינם:

סך הכל	הרוט ועיוד משרדי	כלי רכב	מחשבים ועיוד היקפי	שיפורים במושכר	קרקע ובניינים (ב. להלן)	
						אלפי ש"ח
1,144,072	95,303	16,846	195,316	30,734	805,873	עלות ועוד הוגו:
32,840	9,760	2,944	2,390	7,249	10,497	ליום 1 בינואר 2014
(3,670)	-	(2,830)	-	-	(840)	תוספות השנה
1,173,242	105,063	16,960	197,706	37,983	815,530	גריעות השנה
						פחת שנגבר:
256,160	38,046	6,531	187,227	13,110	11,246	ליום 1 בינואר 2014
24,905	5,533	2,527	3,488	1,958	11,399	תוספות השנה
(2,518)	-	(2,497)	-	-	(21)	גריעות השנה
278,547	43,579	6,561	190,715	15,068	22,624	
894,695	61,484	10,399	6,991	22,915	792,906	יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2014
887,912	57,257	10,315	8,089	17,624	794,627	יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2013



באורים לדוחות הכספיים (המשך)

באור 10 – רכוש קבוע (המשך)

ב. הערכה מחדש של קרקע ומבנים -

כאמור בבאור 2' לעיל, החל משנת 2012 מציג המוסד את הקרקע והמבנים לפי מודל הערכה מחדש, בהתאם לכך המוסד התקשר עם שמאיי מקרקעין שהינם מעריכי שווי מקצועיים בלתי תלויים, על מנת לקבוע את השווי ההוגן של הקרקע והמבנים שבבעלותו. השווי ההוגן נקבע בהתייחס לראיות מבוססות שוק. יום ההערכה מחדש הינו 31 בדצמבר 2012. עקב השימוש במודל הערכה מחדש, נוצרה קרן הערכה מחדש שיתרתה למועד ההערכה הינה 152,542 אלפי ש"ח.

ג. זכויות המוסד בקרקע ובניינים הינן כדלקמן:

31 בדצמבר		רשום זכויות / בטאבו ללא רישום ע"ש המוסד (ד. להלן)
2013	2014	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
587,312	588,535	
207,315	204,371	
<u>794,627</u>	<u>792,906</u>	

ד. הזכויות במקרקעין טרם נרשמו על שם המוסד והן רשומות על שם צד ג', אולם כלולה בהן הערת אזהרה לטובת המוסד, זאת מאחר וטרם הוסדרו הליכי הרישום בין המוסד, צד ג' ולשכת רישום המקרקעין.

ה. מחשבים וציוד היקפי, כלי רכב, רהוט וציוד משרדי מוצגים בניכוי החלק שמומן על ידי משרד האוצר וקופות החולים שעלותו המופחתת מסתכמת בכ-22 מיליוני ש"ח.

ו. במהלך שנת 2014 העביר המוסד לממשלת ישראל נכס ללא תמורה, שעלותו המשוערכת בספרים ליום ההעברה מסתכמת בכ-819 אלפי ש"ח.

באור 11 – נכסים בלתי מוחשיים – עלויות פיתוח תוכנה

א. הרכב:

י ת ר ה לגמר השנה אלפי ש"ח	תוספות במשך השנה אלפי ש"ח	י ת ר ה לתחילת השנה אלפי ש"ח	
708,949	114,341	594,608	ה ע ל ו ת * פחת שנצבר עלות מופחתת
(406,529)	45,719	(360,810)	
<u>302,420</u>		<u>233,798</u>	
181,201	61,690	119,511	* בזה עלויות בגין פרויקט תב"ל שטרם הופחתו

ב. העלויות מוצגות בניכוי החלק שמומן על ידי משרד האוצר וקופות החולים שעלותן המופחתת מסתכמת בכ-85 מיליוני ש"ח.



באורים לדוחות הכספיים

באור 12 – זכאים אחרים

א. הרכב:

31 בדצמבר		
2013	2014	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
15,777	-	קופות חולים - מס בריאות
-	-	שירותים רפואיים לנפגעי עבודה (ב. להלן)
31,154	22,917	ספקים ונותני שרותים
56,128	58,623	עובדים בגין שכר
61,072	61,052	הפרשה לחופשה
187	189	מוסדות אשפוז
7,917	61,519	שונים
156,458	204,300	
172,235	204,300	

ב. על פי הסכמים עם קופות החולים, נותנות הקופות שירותים רפואיים לנפגעי עבודה. המוסד מעביר לקופות החולים מקדמות על חשבון השירותים שניתנו. ההתחשבות עם קופות החולים לשנת 2014 טרם הסתיימה.



באורים לדוחות הכספיים

באור 13 – זכאים לגמלה

א. הרכב:

31 בדצמבר	
2013	2014
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
32,113	36,047

גמלאות עומדות לפרעון

זכאויות לגמלה לפי ענפים

341,100	336,800	זקנה ושארים
743,200	759,000	נכות כללית
952,900	948,000	נפגעי עבודה
474,000	468,200	אמהות
23,900	17,000	ילדים
358,500	399,800	אבטלה
467,900	469,300	סיעוד
829,800	856,000	פשיטת רגל
7,900	7,700	נפגעי תאונות
4,199,200	4,261,800	
4,231,313	4,297,847	

ב. הזכאויות לגמלה מחושבות עבור תביעות שהוגשו בגין שנת הדוח והשנים הקודמות לה, אשר טרם שולמו עד לתאריך הדוח על המצב הכספי, וכן עבור אומדן תביעות שטרם הוגשו אולם תיווצר בגינן זכאות לתקופה שלפני תאריך הדוח על המצב הכספי.

ג. החישובים והאומדנים נקבעו על בסיס הערכה אקטוארית שנתית המבוצעת על ידי אקטואר המוסד, על בסיס הנחות יסוד כפי שנקבעו על ידי מינהלת המוסד.

ד. הזכאויות חושבו לקצבאות המשולמות על פי החוק בלבד והן מחושבות בהתבסס על הנתונים, השיטה וההנחות כמתואר בסעיפים ה-ז להלן -

ה. בסיסים לעריכת נתונים:

(1) נתונים על תשלומי הגמלאות - בעיקר תשלומי גמלאות אשר שולמו בשנת הדוח עבור זכאות בגין שנת הדוח ובגין שנים שקדמו לה.

(2) חלק האוצר בגין ענף סיעוד - בהתאם לסעיף 32(ג) לחוק ישפה אוצר המדינה את המוסד על פי דרישתו על הוצאות שהוציא למתן גמלאות סיעוד לתושב ישראל שעלה לפי חוק השבות ואינו מבוטח בביטוח זקנה ושארים. חלקו של האוצר נרשם בסכומים לקבל במסגרת נכסי המוסד.

ו. השיטה -

הזכאויות חושבו בהתאם לשיטת "המשולש" לפיה מחשבים משקלים לשעורי התשלומים הרטרואקטיביים.



באורים לדוחות הכספיים

באור 13 – זכאים לגמלה (המשך)

ז. הנחות יסוד:

- (1) הערכת ההתחייבות מבוססת על נתונים וחישובים סטטיסטיים של שיעור התשלומים הרטרואקטיביים שיהיו אחרי תאריך הדוח עבור זכאויות בגין שנת הדוח ובגין שנים שקדמו לה.
- (2) ההתחייבויות כוללות אומדן של תביעות שטרם הוגשו למוסד אך מתייחסות לשנת הדוח או לשנים שקדמו לה.

באור 14 – התחייבות בגין קרנות מיועדות

א. הרכב :

31 בדצמבר		
2013	2014	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
232,630	232,493	קרן פתוח שרותים לנכים
111,201	110,062	קרן קידום תוכניות סיעוד
41,154	39,564	קרן מפעלים מיוחדים
40,364	33,581	קרן פתוח שרותים לילדים בסיכון (ג. להלן)
15,283	17,027	קרן מנוף לנפגעי עבודה
440,632	423,727	
138,377	195,398	בניכוי התחייבויות שוטפות
302,255	237,329	

- ב. על פי החוק, מחויב המוסד לממן באמצעות קרנות פעולות מיוחדות בתחומים: שרותים לנכים, סיעוד, נפגעי עבודה ופעולות מיוחדות.
- במסגרת חוק תכנית ההבראה לכלכלת ישראל, אושר ביום 1 ביוני 2003 תיקון מספר 61 לחוק הביטוח הלאומי שהגדיר את הסכומים המירביים שהמוסד יכול להתחייב בהם מדי שנה בגין הפעילות בכל אחת מהקרנות. קודם התיקון הסכום המירבי של המימון הוגדר בחוק כאחוז מאומדן הגביה.
- ג. תיקון 61 לחוק מסדיר פעולות מיוחדות במסגרת קרן נוספת - הקרן למימון פעולות לפתוח שרותים לילדים בסיכון. בשנת 2006 הוצגה קרן זו לראשונה ובמסגרתה יכול המוסד להתחייב עד שנת 2007 כולל. תיקון 134 לחוק האריך את תוקף הקרן עד שנת 2014 כולל.
- במהלך שנת 2013, במסגרת תיקון 149 לחוק הפכה הוראת השעה להוראת קבע ובסיס התקצוב הועמד על 20 מיליוני ש"ח.



באורים לדוחות הכספיים

באור 15 - התחייבויות בגין זכויות עובדים

א. הרכב :

31 בדצמבר	
2013	2014
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
33,000	36,300
5,178,000	5,483,900
<u>5,211,000</u>	<u>5,520,200</u>

התחייבות בגין סיום יחסי עובד מעביד (1)
התחייבות בגין פנסיה תקציבית (2)

(1) התחייבות בגין סיום יחסי עובד מעביד:

31 בדצמבר	
2013	2014
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
30,000	33,000
3,000	3,300
<u>33,000</u>	<u>36,300</u>

בשל פיצויי פיטורים
בשל ימי מחלה

בהתאם לחוקי העבודה וההסכמים הקיימים, מכוסות רוב התחייבויות המוסד בגין פיצויי פיטורים, על ידי הפקדות שוטפות לקופות הגמל (כהגדרתן בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005, הכוללות את קרנות הפנסיה, קופות הביטוח וקופות הגמל לתגמולים ולפיצויים, להלן "קופות גמל"), מתוקף סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963.

סכומי הצבירה בקופות הגמל הינם על שם העובד. קופות הגמל מקבלות על עצמן את חבות המוסד הנובעת מהסכמי העבודה ומשחררות את המוסד מתשלומים נוספים, על החלק הרלוונטי של ההתחייבויות.

(2) התחייבות בגין פנסיה תקציבית:

31 בדצמבר	
2013	2014
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
3,047,000	3,202,600
2,131,000	2,281,300
<u>5,178,000</u>	<u>5,483,900</u>

עובדים פעילים
גמלאים מקבלי קצבה

2013	2014
מספר זכאים	מספר זכאים
1,897	1,820
1,531	1,570
<u>3,428</u>	<u>3,390</u>

עובדים פעילים
גמלאים מקבלי קצבה

באורים לדוחות הכספיים

באור 15 – התחייבויות בגין זכויות עובדים (המשך)

ב. התחייבות בגין סיום יחסי עובד מעביד ובגין פנסיה תקציבית:

התחייבויות המוסד כוללות את ההתחייבויות הבאות:

- (1) התחייבויות בגין השלמת פיצויי פיטורין לעובדי המוסד שהסדר הפנסיה החל לגביהם אינו הסדר פנסיה תקציבית.
- (2) התחייבויות לפי חוק שירות המדינה (גמלאות) (נוסח משולב), תש"ל-1970 (להלן "חוק הגמלאות"), מחושבות בהתבסס על הנתונים, השיטה וההנחות כמבואר בסעיף ג' להלן.
ההתחייבויות שחושבו הן לקבוצות הבאות:
 - (א) ההתחייבויות לקצבה עתידית בשל עובד פעיל וכן ההתחייבות לקצבת שארים וקצבה בשל מצב בריאות לקוי בשל עובד כאמור.
 - (ב) ההתחייבויות לקצבה עתידית בשל עובד אשר פרש לקצבה בשל מצב בריאות לקוי וכן ההתחייבויות לקצבת שארים בשל עובד כאמור.
 - (ג) ההתחייבויות לקצבה בשל גמלאי אשר זכאי לקצבת פרישה לפי חוק הגמלאות ופרש מעבודתו עד ליום 31 בדצמבר 2014 וכן ההתחייבויות לקצבת שארים בשל גמלאי כאמור.
 - (ד) ההתחייבויות לקצבאות שארים של עובד או גמלאי שנפטר עד ליום 31 בדצמבר 2014.

ג. בסיסים לעריכת נתונים:

(1) נתונים -

- (א) נתוני שכר ופנסיה - נתוני השכר והפנסיה אשר שימשו להערכת ההתחייבויות לעובדים הם בעיקר נתוני המשכורת והקצבאות של חודש דצמבר 2014, בתוספת החלק היחסי של התשלומים השנתיים.
- (ב) עובדים שאינם בפנסיה תקציבית - חושבה ההתחייבות להשלמת פיצויים בשיעור של - 2.33% מהשכר החודשי לכל שנת עבודה, עבור כל העובדים שאינם בפנסיה תקציבית לכל תקופת העבודה. חישוב ההתחייבות האמורה נעשה מטעמי שמרנות, שכן אין מחויבות להשלמה כאמור בשל נסיבות שונות של סיום עבודה.
- (ג) חקיקה בנושא ניכוי תשלומים משכרו של עובד וגיל פרישה - בפרק ט"ז בחוק התוכנית להבראת כלכלת ישראל (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות הכספים 2003 ו-2004), תשס"ג-2003, נקבע כי לגבי מעביד אשר הסדר הפנסיה החל לגבי עובדים, או חלק מהם, הוא במסלול פנסיה תקציבית, ינכה המעביד תשלומים בשיעור של 2% מהמשכורת הקובעת המשולמת לעובד או לנושא משרה. בחוק גיל פרישה תשס"ד - 2004, נקבע כי גיל פרישת חובה יועלה בהדרגה מגיל 65 לגיל 67 לגברים ולנשים. בהתאם לכך, תוקן חוק הגמלאות, כך שגיל פרישת חובה לעובד מדינה שונה בהתאם לאמור.

באורים לדוחות הכספיים

באור 15 – התחייבויות בגין זכויות עובדים (המשך)

ג. בסיסים לעריכת נתונים (המשך)

(ד) שינוי מנגנון עדכון המשכורת הקובעת - ביום 14 ביולי 2009 התקבל בכנסת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), תשס"ט-2009, אשר כולל תיקוני חקיקה לחוק הגמלאות (להלן: תיקון לחוק הגמלאות). עיקרו של תיקון החקיקה הינו שינוי שיטת עדכון המשכורת הקובעת, כך שהמשכורת כאמור תעודכן אחת לשנה, בהתאם לשיעור עליית מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

(ה) שיעור גידול השכר הכללי:

- עובדים פעילים - נעשה שימוש בגורמים של האוצר (המתאימים לעובדי המדינה), בהתאם למחקר שבוצע בשנת 2013 המתייחס לשיעור גידול השכר הריאלי ולנתוני פרישות מוקדמות.
- גמלאים מקבלי קצבה - גידול של 0% לשנה בפנסיית הגמלאי (וזאת בהתאם להסכם שנחתם באפריל 2008 ואושר בחוק ביולי 2009).
- בשנת 2014 משרד האוצר הגדיל את הנחת שיעורי התמותה. עיקר השינוי בא לידי ביטוי באוכלוסיית הגמלאים, אולם קיימת השפעה גם על אוכלוסיית העובדים הפעילים.

(2) שיטה -

מינהלת המוסד החליטה להשתמש בשיעור ההיוון הנלקח על ידי ממשלת ישראל בחישוב התחייבויות בגין זכויות עובדים הנכללות בדוחותיה הכספיים.

(א) ההערכות נעשו לפי שווי הוגן ובשיטת Projected Unit Credit.

(ב) ריבית ההיוון - שיעורי הריבית בהם נעשה שימוש בחישוב הערך הנוכחי של ההתחייבויות הינם וקטור ריביות של אגרות תלוש אפס (Zero Coupon).

(ג) לוחות חיים וגריעה - נעשה שימוש בלוחות חיים וגריעה אשר עודכנו בהתאם לחוזר פנסיה של אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון שמספרו 3-2013-1 וקודמו לשנת 2014, בהתאם לנוסחת קצב הירידה בשיעורי התמותה בחוזר האמור. כמו כן נוסף גורם שיפור תמותה עתידי המשתנה לפי גיל ומין.

(3) הנחות היסוד - ההנחות האקטואריות העיקריות אשר היוו את הבסיס לחישוב ההתחייבות לפנסיה תקציבית:

(א) כללי - החישוב נערך בהנחה שהעובדים ימשיכו בעבודתם עד למועד פרישתם לפי נסיון העבר. חישוב ההתחייבויות נערך על פי הוותק הפנסיוני שצבר הזכאי עד למועד הדוח הכספי ולפי שכר עתידי צפוי ובהנחה שהעובד יפרוש לפנסיית זקנה, במועד בו יתמלאו תנאי זכאותו על בסיס שיעורים של פרישות מוקדמות לפנסיה לפי גיל ומין. שיעורים אלה מבוססים על המספר היחסי של עובדים שפרשו לפנסיה בעבר.



באורים לדוחות הכספיים

באור 15 – התחייבויות בגין זכויות עובדים (המשך)

ג. בסיסים לעריכת נתונים (המשך)

- (ב) ריבית ההיוון - שיעורי הריבית בהם נעשה שימוש בחישוב הערך הנוכחי של ההתחייבויות הינם וקטור ריביות של אגרות תלוש אפס (Zero Coupon).
- (ג) נתוני שכר ועובדים - נתוני השכר והפנסיה אשר שימשו להערכת ההתחייבות לעובדים הם בעיקר נתוני המשכורת והקצבאות של חודש דצמבר 2014, בתוספת החלק היחסי של התשלומים השנתיים.
- (ד) לוחות חיים וגריעה - נעשה שימוש בלוחות חיים וגריעה אשר עודכנו בהתאם לחוזר פנסיה של אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון שמספרו 3-2013-1 וקודמו לשנת 2014, בהתאם לנוסחת קצב הירידה בשיעורי התמורה בחוזר האמור. כמו כן נוסף גורם שיפור תמותה עתידי המשתנה לפי גיל ומין.
- (ה) פרישות מוקדמות - נעשה שימוש בגורמים של האוצר (המתאימים לכל עובדי המדינה), בהתאם למחקר שבוצע השנה המתייחס לשיעור גידול השכר הריאלי ולנתוני עזיבה.
- (ו) ההתחייבויות המדויקות של המוסד לקצבה יוודעו רק במועד פטירת העובד והגמלאי אשר יהיו המבוטחים האחרונים או שאריהם. עד לאותו מועד ניתן רק להעריך את ההתחייבויות באמצעות הנחות יסוד לגבי אירועים עתידיים שאינם וודאיים והמשפיעים על רמת הקצבאות שישולמו, מועד תחילת התשלום של כל קצבה עתידית ואורך תקופת התשלום של כל קצבה. הנחות אלו נבחנות מעת לעת ומעודכנות על בסיס נתונים עדכניים.
- (ז) חלקו של משרד האוצר במימון ההתחייבויות:
חלקו של משרד האוצר במימון התחייבויות המוסד לפנסיה, פיצויי פיטורין ומחלה חושב על פי השיעור של השתתפותו בהוצאות הנהלה וכלליות ונרשם במסגרת נכסי המוסד.

באור 16 – קרנות הביטוח

א. הרכב :

31 בדצמבר		
2013	2014	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
282,023,000	319,224,000	זקנה ושארים
122,214,800	136,484,900	נכות כללית
40,010,500	45,105,900	נפגעי עבודה
20,733,700	21,122,000	סיעוד
<u>464,982,000</u>	<u>521,936,800</u>	

באורים לדוחות הכספיים

באור 16 – קרנות הביטוח (המשך)

ב. קרנות הביטוח הן אומדני התחייבויות של ענפי הביטוח בסוף שנת הדיווח כלפי אלה מהמבוטחים או תלוייהם, שלגביהם נוצרה עד יום הדוח על המצב הכספי עילה לזכאות בין שכבר אושרה זכאותם ובין שעדיין לא אושרה ואף אם טרם הוגשה בקשה לגמלה.

הקרנות אינן כוללות את התחייבויות המוסד הנובעות מהגמלאות אשר המוסד יהיה חייב לשלם למבוטחים שב"תהליך הרכישה" של הגמלאות. מאידך, אין הדוח על המצב הכספי כולל בצד הנכסים את ההכנסות מדמי ביטוח אשר המבוטחים יהיו חייבים לשלם בעד השנים שלאחר תאריך הדוח.

קרנות הביטוח מתייחסות לענפים: זקנה ושארים, נכות כללית, נפגעי עבודה וסיעוד המוגדרים על ידי המוסד כענפים ארוכי מועד. המוסד אינו מחשב קרן בענף ילדים. כמו כן המוסד אינו נוהג לחשב קרנות בענפים שהוגדרו על ידו כקצרי מועד.

ג. קרנות הביטוח נקבעו על בסיס הערכה אקטוארית על ידי אקטואר המוסד, על בסיס הנחות יסוד כפי שנקבעו על ידי מינהלת המוסד. הקרנות מחושבות בהתבסס על הנתונים, השיטה וההנחות כמתואר בסעיפים ד-ז להלן.

ד. בסיסים לעריכת הנתונים:

(1) כללי - החישובים נעשו, בענפים מסוימים, על נתונים פרטניים (SERIATIM) עבור כל מבוטח ובענפים אחרים על נתונים מקובצים. כמו כן נערך חישוב לגבי מבוטחים או תלוייהם שזכאים לקצבה ביום הדוח על המצב הכספי, אף אם טרם הגישו בקשה לקצבה (I.B.N.R - Incurred but not reported).

החישוב נערך על פי סכום הקצבה העומד לזכות המבוטח או התלוי ביום הדוח על המצב הכספי, תוך התאמה לשינוי בסכום הקצבה המעודכן נכון למועד החישוב.

(2) השתתפות האוצר:

(א) חלק האוצר בקרן הביטוח בענף סיעוד - בהתאם לסעיף 32(ג) לחוק ישפה אוצר המדינה את המוסד, על פי דרישתו על הוצאות שהוציא למתן גמלאות סיעוד לתושב ישראל שעלה לפי חוק השבות ואינו מבוטח בביטוח זקנה ושארים.

(ב) חלק האוצר בקרן הביטוח בענף נכות - בהתאם לסעיף 32(ב) לחוק ישפה אוצר המדינה את המוסד, על פי דרישתו, בשיעור של 50% מכל הוצאה שהוציא למתן גמלאות לנכים, שהיו נכים קודמים ליום 1 באפריל 1984.

ה. השיטה - קרנות הביטוח חושבו לפי שיטת השווי ההוגן.



באורים לדוחות הכספיים

באור 16 – קרנות הביטוח (המשך)

1. ההנחות האקטואריות העיקריות אשר היוו את הבסיס לחישוב קרנות הביטוח:
 - (1) ריבית ההיוון - שיעורי הריבית בהם נעשה שימוש בחישוב הערך הנוכחי של ההתחייבויות הינם וקטור ריבית של אגרות חוב צמודות תלוש אפס (Zero Coupon) שסיפקה חברת מרווח הוגן בע"מ למוסד.
 - (2) לוחות החיים והתמותה ששימשו בבסיס החישוב הינם:
 - (א) בענף זקנה ושארים ובתת ענף תלויים של ענף נפגעי עבודה - נעשה שימוש בטבלאות תמותה המבוססות על פרסום הלמ"ס "לוחות תמותה שלמים של ישראל 2006-2010" והתאמה לשינויים בשיעור התמותה לאחר יום 31.12.2008 (נלקח מחוזר פנסיה 1-3-2013 מיום 30 בינואר 2013 של אגף שוק ההון במשרד האוצר, עם התאמות נדרשות למבוטחי המוסד לביטוח לאומי).
 - (ב) בענף נפגעי עבודה (פרט לתת ענף תלויים) - נתוני התמותה לאוכלוסייה הכללית הינם על פי אמדן לשנת 2001.
 - (ג) בענף נכות כללית - נעשה שימוש בטבלת תמותה של מקבלי קצבת נכות כללית מבוגרים, המבוססת על מחקר שנערך בלשכת האקטואר בשנת 2011.
 - (ד) בענף סיעוד - נתוני התמותה על פי אמדן המבוסס על נתוני המוסד לשנים 1999-2000.
2. לענין בחינה מחדש של מדיניות המוסד באשר לאופן חישוב הקרנות בכלל ענפי הביטוח ראה באור 2'א'.

באור 17 – הפרשה לתביעות משפטיות

המוסד מהווה צד בתביעות אזרחיות שונות המוגשות נגדו, אשר בחלקן עשויות להסתיים בפשרות או בפסקי דין נגד המוסד. ההליך השיפוטי עשוי לעיתים להימשך על פני מספר תקופות חשבונאיות, כאשר לאורך התקופה, אומדן ההוצאות בגין התביעות יכול להשתנות. מינהלת המוסד ויועציה המשפטיים, העריכו כי צפוי שחלק מתביעות אלה יגרמו למחויבות במוסד וכי קיים אומדן מהימן של סכום המחויבות.

ההתחייבות שהוכרה כהפרשה בדוח על המצב הכספי בגין תביעות אלה ליום 31 בדצמבר 2014, הינה כ- 12 מיליוני ש"ח, לעומת 4.5 מיליוני ש"ח בשנה קודמת.

באורים לדוחות הכספיים

באור 18 – התחייבויות תלויות

המוסד מהווה צד בתביעות רבות המוגשות נגדו, מודגש כי סכומי התביעות התלויות אינם מהווים אומדן לתוצאות התביעות בפועל, אלא להיקף החשיפה הנובעת מהסעד הנתבע.

סך התביעות ליום 31 בדצמבר 2014 אשר הוגשו כנגד המוסד מסתכמות בכ- 1,188 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2013 סך של כ- 1,171 מיליוני ש"ח).

להלן פירוט התביעות המהותיות המרכיבות את סכום התלויה החשבונית:

א. תביעה ייצוגית שהוגשה כנגד המוסד בעניין החלת חוק ההתיישנות על חובות שגובה המוסד - התביעה כאמור טוענת כי על המוסד להימנע לחלוטין מגביית חובות שהתיישנו, והיא מתבססת על פסיקת בית המשפט העליון (בעניין נסייר) ועל מספר פסקי דין של בית הדין האזורי לעבודה. הערכת אובדן הגבייה ממעסיקים, במקרה של מחיקת חובות מוערך בכ-400 מיליוני ש"ח ובנוסף נאמד החזר תשלומים שכבר נגבו בעד תקופה של שנתיים (כנהוג בתובענות ייצוגיות) בכ-155 מיליוני ש"ח נוספים. לטענת המוסד, בשנים האחרונות ניתנו בבתי הדין האזוריים לעבודה פסיקות סותרות בעניין התיישנות חובות דמי ביטוח וגמלאות וכי הסוגיה כולה עדיין תלויה ועומדת בפני בית הדין הארצי לעבודה במסגרת דיון בעב"ל 1844/09/10. לדעת מינהלת המוסד, בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים, בהתחשב בעובדה שההליך הייצוגי מעוכב עד להכרעת בית הדין הארצי, הערכת הסיכון להתממשות התביעה נמוכה. יחד עם זאת הסכומים שבגינם חלה התיישנות הופרשו במסגרת החובות המסופקים. בגין סך של 155 מיליוני ש"ח לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

ב. תביעה ייצוגית מטעם עמותת "ידיד", בשם המטפלות הסיעודיות, כנגד 19 חברות סיעוד המעסיקות אותן, לתשלום תגמול בגין זמן המעבר של המטפלות מבית המטופל למשנהו. התובענה שהוגשה עמדה על סך של 588 מיליוני ש"ח. חברות הסיעוד צרפו את המוסד להליך כ"צד בעל עניין". לדעת מינהלת המוסד, בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים הסיכוי להתממשות התביעה הינו קלוש ועל כן לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

ג. תביעה בסך של 150 מיליוני ש"ח, שהוגשה כנגד המוסד בעניין הבחנה בין זכאות, על פי חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, של יתום מהורה אחד לבין יתום איבה ששני הוריו נספו בפיגוע איבה. בתביעה כאמור, התובעים מבקשים להיות מוכרים כמי ששני הוריהם נספו עקב פיגוע איבה ולפיכך לקבל קצבה עד סוף ימי חייהם. בית הדין האזורי קיבל את התביעה. המוסד ערער על ההחלטה של בית המשפט. לדעת הנהלת המוסד, בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים, הסיכוי להתממשות התביעה הינו קלוש ועל כן לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.



באורים לדוחות הכספיים

באור 19 - הכנסות מעסקאות שאינן חליפין

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2013	2014
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
31,586,716	33,350,893
2,297,755	2,393,969
33,884,471	35,744,862
(287,545)	(143,792)
<u>33,596,926</u>	<u>35,601,070</u>
3,284,408	3,420,368
175,292	185,612
3,459,700	3,605,980
4,877	1,261
<u>3,464,577</u>	<u>3,607,241</u>

א. דמי ביטוח מעסיקים

הכנסות דמי ביטוח ממעסיקים
שיפוי האוצר

שינוי בהפרשה לחובות מסופקים

ב. דמי ביטוח לא שכירים

הכנסות דמי ביטוח מלא שכירים
שיפוי האוצר

שינוי בהפרשה לחובות מסופקים



באורים לדוחות הכספיים

באור 19 – הכנסות מעסקאות שאינן חליפין (המשך)

ג. דמי ביטוח בריאות

על פי סעיף 15 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי התשנ"ד 1994 גובה המוסד מהמבוטחים דמי ביטוח בריאות בדרך שבה הוא גובה דמי ביטוח לאומי, ומעבירם לקופות החולים.

(1) דמי ביטוח בריאות על פי דיווחים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2013	2014
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
15,485,499	16,231,103
1,866,761	1,927,083
17,352,260	18,158,186
(128,790)	(64,622)
17,223,470	18,093,564

דמי ביטוח בריאות ממעסיקים
דמי ביטוח בריאות מלא שכירים

בניכוי הוצאות הפרשה לחובות מסופקים

(2) גביית דמי ביטוח בריאות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2013	2014
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
15,323,811	16,035,794
1,830,709	1,919,735
1,762,039	1,828,965
5,111	5,689
18,921,670	19,790,183

דמי ביטוח בריאות ממעסיקים
דמי ביטוח בריאות מלא שכירים
דמי ביטוח בריאות מתשלומי גמלאות
דמי ביטוח בריאות מדמי ביטוח לפי
סעיף 58

(3) הקצבה לסל הבריאות לקופות החולים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2013	2014
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
18,921,670	19,790,183
1,902,887	2,042,514
94,608	98,951
15,680	16,152
10,500	10,500
(2,023,675)	(2,168,117)
16,897,995	17,622,066

גביית דמי ביטוח בריאות
ניכויים על פי חוק:
עלות מחלות קשות
השתתפות בהוצאות מינהל
מד"א בגין שרותי נט"ן
מימון מועצת הבריאות



באורים לדוחות הכספיים

באור 19 – הכנסות מעסקאות שאינן חליפין (המשך)

ג. דמי ביטוח בריאות (המשך)

(4) השלמת סל וקרן לפצועי נפגעי תאונות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2013	2014
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
14,761,200	16,022,797
-	95,980
430,512	446,660
<u>15,191,712</u>	<u>16,565,437</u>

השלמת סל בריאות - משרד הבריאות
השלמת סל שנה קודמת
קרן לפיצוי נפגעי תאונות

על פי סעיף 13(א)(5) לחוק ביטוח בריאות ממלכתי התשנ"ד 1994 מימון עלות סל הבריאות לקופות החולים מושלם מתקציב המדינה כפי שיקבע מידי שנה בחוק התקציב השנתי.
ההקצבה כאמור מועברת על ידי משרד הבריאות באמצעות המוסד לביטוח לאומי, המקצה את ההקצבה לקופות החולים.

באור 20 – הכנסות מהעברות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2013	2014
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
2,734,276	2,838,867
783,542	808,244
976,419	980,981
270,869	267,620
13,424,638	12,148,514
5,459	5,114
<u>18,195,203</u>	<u>17,049,340</u>

השתתפות תקציב המדינה

זקנה ושארים
נכות כללית
סיעוד
אמהות
ילדים
הענקות מטעמי צדק

באור 21 – הכנסות מימון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2013	2014
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
7,748,465	7,767,527
3,188,735	(163,426)
(2,113,479)	7,330,370
39,248	30,146
<u>8,862,969</u>	<u>14,964,617</u>

מריבית על השקעות באיגרות חוב
מהפרשי הצמדה על השקעות באיגרות חוב
שערוך (שחיקת) איגרות חוב לפי שווי הוגן
מריבית בנק, עמלות וריבית מוסדות, נטו



באורים לדוחות הכספיים

באור 22 - הכנסות אחרות, נטו

א. הרכב:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2013	2014
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
691,853	552,243
29,354	33,372
336	567
<u>721,543</u>	<u>586,182</u>

פיצוי צד שלישי (ב. להלן)
תאגיד בפרוק (ג. להלן)
רווח הון ואחרים

- ב. (1) פיצוי צד שלישי - הכנסות, לפי סעיף 328 לחוק, מחברות ביטוח ואחרים, בגין פיצוי על גמלה ששולמה למבוטח, כולל קיטון הפרשה לחובות מסופקים בסך 7 מיליוני ש"ח (שנה קודמת - קיטון של 39 מיליוני ש"ח).
- (2) במסגרת חוק ההסדרים לשנת 2008 אושר תיקון מספר 102 לחוק הקובע כי המוסד לביטוח לאומי לא יהיה רשאי לתבוע לפי סעיף 328 את המדינה או את מערכת הבריאות הציבורית ומנגד יעביר אוצר המדינה למוסד מידי שנה סכום הקבוע לגבי אותה שנה בלוח טז' לחוק. הסכומים הנקובים בלוח טז' יעודכנו ב-1 בינואר מדי שנה לפי השינוי במדד. בשנת הדוח כלולה הכנסה מאוצר המדינה בגין סעיף 328 בסך של 170 מיליוני ש"ח.
- (3) לענין הסכם עם חברת אליהו, ראה באור 5 ד' (2).
- ג. תאגיד בפרוק - הכנסות לפי סעיף 192 לחוק, ממעסיקים בגין תשלומים ששולמו ע"י המוסד לעובדיהם, או בגינם, לאחר פשיטת רגל של המעביד, בניכוי הפרשה לחובות מסופקים בסך 308 מיליוני ש"ח (שנה קודמת - 280 מיליוני ש"ח).

באור 23 - גמלאות ותשלומים אחרים

א. הרכב:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2013	2014
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
47,948,714	48,915,967
9,615,941	10,254,033
273,898	283,596
<u>57,838,553</u>	<u>59,453,596</u>

גמלאות
תשלומים בעין
תשלומים אחרים על פי חוק



באורים לדוחות הכספיים

באור 23 – גמלאות ותשלומים אחרים (המשך)

ב. פיצול לפי ענפים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2013	2014
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
21,897,973	23,483,294
10,939,233	11,573,055
5,036,381	5,306,209
4,296,167	4,454,590
29,907	28,025
6,024,315	6,256,184
6,175,017	4,685,232
3,226,509	3,291,205
192,345	355,522
20,706	20,280
<u>57,838,553</u>	<u>59,453,596</u>

זקנה ושארים
נכות כללית
סיעוד
נפגעי עבודה
נפגעי תאונות
אמהות
ילדים
אבטלה
פשיטת רגל ופרוק תאגיד
הענקות מטעמי צדק

באור 24 – תמיכות

א. הוצאות בגין תמיכות על פי הקרנות המיועדות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2013	2014
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
123,227	109,864
34,621	32,225
21,016	15,026
3,193	8,896
20,714	11,553
<u>202,771</u>	<u>177,564</u>

פיתוח שרותים לנכים
קידום תוכניות סיעוד
מפעלים מיוחדים
מנוף לנפגעי עבודה
פיתוח שרותים לילדים בסיכון

ב. פיצול לפי ענפים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2013	2014
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
(59)	-
136,538	122,378
34,642	32,255
3,193	8,896
4,848	40
22,202	11,777
1,407	2,218
<u>202,771</u>	<u>177,564</u>

זקנה ושארים
נכות כללית
סיעוד
נפגעי עבודה
אמהות
ילדים
אבטלה



באורים לדוחות הכספיים

באור 25 - גידול בקרנות הביטוח

א. הרכב:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2013	2014
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
16,358,143	37,201,000
5,941,920	14,281,600
2,494,186	5,095,400
479,441	519,200
<u>25,273,690</u>	<u>57,097,200</u>

זקנה ושארים
נכות כללית (ב. להלן)
נפגעי עבודה
סיעוד (ב. להלן)

ב. בניכוי חלקו של האוצר, ראה באור 8ב' (2)

באור 26 - שכר עבודה ונלוות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2013	2014
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
905,377	935,714
509,673	304,526
<u>1,415,050</u>	<u>1,240,240</u>
(353,982)	(331,140)
<u>1,061,068</u>	<u>909,100</u>

שכר ונלוות
הפרשה לזכויות עובדים בגין פרישה

בניכוי - השתתפות גורמי חוץ

באור 27 - הנהלה וכלליות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2013	2014
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
101,677	107,681
145,632	156,186
87,346	87,514
75,687	75,110
* 107,731	175,147
<u>518,073</u>	<u>601,638</u>
(129,656)	(160,635)
<u>388,417</u>	<u>441,003</u>

אחזקת מחשב
שכר דירה ואחזקת מבנים
פחת
משרדיות
אחרות

בניכוי - השתתפות גורמי חוץ

* כולל עדכון (הקטנת) הפרשה בגין תביעה ייצוגית שהסתיימה



באורים לדוחות הכספיים

באור 28 – צדדים קשורים

1. ממשלת ישראל

תקן חשבונאות ממשלתי מספר 6 - "דוחות כספיים מאוחדים והטיפול החשבונאי בישויות נשלטות" מגדיר את המושג שליטה וקובע את המבחנים הנדרשים על מנת להגדיר שליטה בין ישויות. החל משנת 2007 יושמו מבחנים אלו ועל פיהם הוגדר המוסד כ"ישות נשלטת" למטרת דיווח כספי בדוחות הכספיים של ממשלת ישראל.

תקן חשבונאות ממשלתי מספר 20 - "גילוי בדבר צדדים קשורים" קובע את דרישת הגילוי בקשר לקיומם של יחסים עם צדדים קשורים כאשר קיימת שליטה, וכן גילוי של מידע בדבר עסקאות בין הישות לבין צדדים קשורים לה.

א. מהות יחסים

(1) תשלומי גמלאות מכח סעיף 9 לחוק, הסכמים וחוקים שונים:

החזר תשלומי גמלאות -

המוסד מבצע תשלומי גמלאות שאינן נכללות בחוק הביטוח הלאומי. תשלומים אלו ממומנים על ידי אוצר המדינה ומשרד הבטחון. גמלאות אלה אינן נחשבות כגמלאות גבייתיות ועל כן לא מופיעות בדוחות על הביצוע הכספי.

השתתפות בהוצאות הנהלה וכלליות -

על פי הוראות סעיף 9(ב) לחוק נושאת הממשלה בחלק יחסי מהוצאות הנהלה וכלליות שהיו בפועל, כאשר סכום זה נאמד על יסוד חלוקת ההוצאות המנהליות לכל ענפי הביטוח, על פי שיעור השתתפות מחוייבת הממשלה בהוצאות שיש למוסד על בסיס מצטבר.

תביעות שיבוב על פי סעיף 328 -

תיקון 102 לחוק הביטוח הלאומי קובע כי החל משנת 2008 המוסד לא יהיה רשאי לתבוע את המדינה או את מערכת הבריאות הציבורית לפי סעיף 328 ומנגד יעביר אוצר המדינה למוסד, מידי שנה, סכום הקבוע לגבי אותה שנה בלוח טז' לחוק.

(2) השתתפות תקציב המדינה -

סעיף 32 לחוק מחייב את אוצר המדינה להשתתף בתקציב המוסד לביטוח לאומי בענפים: ילדים, זקנה ושארים, נכות, סיעוד ואמהות. על פי סעיף זה מחוייב אוצר המדינה בחלקו בגין קרנות הביטוח וזכאים לגמלה בענפים: סיעוד ונכות כללית.

(3) דמי ביטוח הכנסות משיפוי -

על פי הוראות סעיף 32(ג) לחוק משפה אוצר המדינה את המוסד בגין הפחתת דמי ביטוח, כפי שנקבעה בסעיף 338 לחוק, בשיעורים הקבועים בחוק מסך כל התקבולים שגבה המוסד ממעסיקים ומלא שכירים.

(4) איגרות חוב של ממשלת ישראל -

המוסד משקיע את יתרות הכספים באיגרות חוב מסדרות מיוחדות המונפקות עבורו על ידי בנק ישראל. האיגרות המונפקות הן משני סוגים: האחת בריבית קבועה והשנייה בריבית משתנה.

**באורים לדוחות הכספיים****באור 28 - צדדים קשורים (המשך)****1. ממשלת ישראל (המשך)****ב. יתרות עם ממשלת ישראל**

31 בדצמבר	
2013	2014
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
(120,686)	(165,557)
14,172	10,821
1,242,171	1,252,206
<u>1,135,657</u>	<u>1,097,470</u>

תשלומים מכח סעיף 9 והסכמים שונים:

משרד האוצר
משרד הבטחון
סכומים לקבל

(71,254)	(67,912)
3,818,400	3,687,500
144,700	133,200
<u>3,891,846</u>	<u>3,752,788</u>
(63,214)	(57,460)
<u>216,000,000</u>	<u>227,042,000</u>

השתתפות תקציב המדינה:

משרד האוצר - בגין הקצבות אוצר
חלק האוצר בקרן הביטוח בענף סיעוד
חלק האוצר בקרן הביטוח בענף נכות

משרד האוצר - בגין שיפוי האוצר**איגרות חוב של ממשלת ישראל****2. עסקאות עם ממשלת ישראל**

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2013	2014
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
18,195,203	17,049,340
2,297,755	2,393,969
175,292	185,612
<u>20,668,250</u>	<u>19,628,921</u>

הכנסות מעסקאות שאינן חליפין:

הכנסות מהעברות
מדמי ביטוח מעסיקים
מדמי ביטוח לא שכירים

8,823,721	14,934,471
167,371	170,579
<u>8,991,092</u>	<u>15,105,050</u>

הכנסות מעסקאות חליפין:

הכנסות מימון
הכנסות אחרות

284,719	264,506
104,286	128,294
<u>389,005</u>	<u>392,800</u>

השתתפות בהוצאות:

שכר עבודה ונלוות
הנהלה וכלליות

6,701	7,293
-------	-------

2. הטבות לאנשי מפתח ניהוליים

שכר ונלוות לאנשי מפתח ניהוליים (באלפי ש"ח)

11	11
----	----

מספר האנשים אליהם מתייחסים השכר והנלוות



באורים לדוחות הכספיים

באור 29 – מגזרים

א. המוסד פועל ומדווח למינהלת המוסד על בסיס ענפי ביטוח הנכללים בחוק הביטוח הלאומי: זקנה ושארים, נכות כללית, סיעוד, נפגעי עבודה, אמהות, ילדים, אבטלה, אחרים - נפגעי תאונות, פשיטת רגל ופירוק תאגיד והענקות מטעמי צדק.

בראש כל ענף (לעניין תשלומי הגמלאות) כאמור לעיל, עומד מנהל אשר אחראי על התפעול השוטף. האחריות הכוללת (לעניין תשלומי הגמלאות) על הענפים הנ"ל הינה של סמנכ"ל גמלאות.

גביית ההכנסות של המוסד מדמי ביטוח הינה באחריות סמנכ"ל גבייה וביטוח.

מידע אודות מגזרים אלה משמש את הגוף מקבל החלטות ומינהלת המוסד, כבסיס להערכת ביצועי העבר של המוסד בהשגת מטרותיו ולצורך קבלת החלטות בדבר הקצאות עתידיות של משאבים.



באורים לדוחות הכספיים
 באור 29 – מגזרים (המשטר)

א. הכנסות, הוצאות ותנועה בנכסים נטו לפי ענפי הביטוח:
א.1. הכנסות לפי ענפי ביטוח

הכנסות אחרות, נטו	הכנסות אחרות, נטו	הפדושי הצמודה	ריבית	השתתפות תקציב המדינה	דמי ביטוח	הענף
סר"ל הכנסות	24,658,956	(55,416)	5,130,923	2,838,867	16,718,744	זקנה ושארים
	7,291,578	(1,788)	165,539	808,244	6,098,256	נכות כללית
	1,878,008	(1,373)	127,134	980,981	761,758	סיעוד
	4,082,607	-	(23)	-	3,786,698	נפגעי עבודה
	769,499	(4,631)	428,840	-	345,289	נפגעי תאונות
	3,655,161	(983)	91,015	267,620	3,297,483	אמהות
	28,398,013	(98,813)	9,149,262	12,148,514	7,198,911	ילדים
	836,408	-	-	-	836,371	אבטלה
	221,343	(422)	35,353	-	153,038	פשיטת רגל ופדוק תאגיד
	16,877	-	-	5,114	11,763	הענקות מטעמי צדק
71,808,450	586,182	(163,426)	15,128,043	17,049,340	39,208,311	סר"ל



א. הכנסות, הוצאות ותנועה בנכסים נטו לפי ענפי הביטוח:
א. הוצאות לפי ענפי ביטוח (לפני עדכון קרנות הביטוח)

הוצאות סה"כ הוצאות	הוצאות שבר, הנהלה וכלליות	חובות אבודים	תשלומים בעין ועפ"י חוק	גמלאות ותמיכות	הענף
23,747,016	263,721	18,975	327,852	23,136,468	זקנה ושארים
12,178,435	483,001	(31,925)	1,554,518	10,172,841	נכות כללית
5,413,161	74,696	86	5,257,934	80,445	סיעוד
4,750,703	287,218	3,519	662,172	3,797,794	נפגעי עבודה
30,013	1,988	-	-	28,025	נפגעי תאונות
6,316,133	59,910	480	2,720,877	3,534,866	אמהות
4,783,664	86,655	782	8,407	4,687,820	ילדים
3,379,417	85,995	1,223	5,869	3,286,330	אבטלה
362,046	6,524	84	-	355,438	פשיטת רגל ופרוק תאגיד
20,675	395	-	-	20,280	הענקיות מטעמי צדק
60,981,263	1,350,103	(6,776)	10,537,629	49,100,307	סה"כ



באורים לדוחות הכספיים
באור 29 - ממורים (המשך)

א. הכנסות, הוצאות ותנועה בנכסים נטו לפי ענפי הביטוח:
א3. עודדאגריעון לפי ענפי הביטוח

עודדאגריעון מצטבר ליום 31 בדצמבר 2014	העברות בין ענפים *	עודדאגריעון מצטבר ליום 31 בדצמבר 2013	העברת נכס למדינה	עודדאגריעון שוטף לשנת 2014	עודדאגריעון שהיה עובר	גידול בהפרשה לזכויות עובדים	גידול בקרנות הביטוח	עודדאגריעון לפני עדות קרנות הביטוח ועדכון זכויות עובדים	הענף
(244,219,876)	-	(207,930,654)	(162)	(36,289,060)	48,136	37,201,000	960,076	זקנה ושארים	
(137,483,171)	4,969,000	(123,283,419)	(295)	(19,168,457)	87,980	14,281,600	(4,798,877)	נכות כללית	
(17,645,677)	3,527,000	(17,118,278)	(46)	(4,054,353)	13,635	519,200	(3,521,518)	סיעוד	
(45,866,971)	454,000	(40,557,307)	(168)	(5,763,496)	50,067	5,095,400	(618,029)	נפגעי עבודה	
6,682,686	-	5,943,201	(1)	739,486	355	-	739,841	נפגעי תאונות	
(171,728)	2,829,000	(339,719)	(37)	(2,660,972)	10,993	-	(2,649,979)	אמהות	
145,538,672	(14,326,062)	136,250,438	(53)	23,614,349	31,654	-	23,646,003	ילדים	
-	2,543,062	-	(53)	(2,543,009)	-	-	(2,543,009)	אבטלה	
423,546	-	564,253	(4)	(140,703)	1,198	-	(139,505)	פשיטת רגל ופרוק תאגיד	
(1,300)	4,000	(1,502)	-	(3,798)	69	-	(3,729)	הענקות מטעמי צדק	
(292,743,819)	-	(246,472,987)	(819)	(46,270,013)	244,087	57,097,200	11,071,274	סה"כ	

* העברות בין ענפים - מזה סך של 939 מיליוני ש"ח, אשר אושרו על ידי מועצת המוסד ביום 28 באפריל 2015, אך טרם אושרו על ידי השר הממונה.



באזורים לדוחות הכספיים

באר 29 - מגזרים (המשך)

א.4. פירוט חוזנוקה ביהירות הענפים ליום 31 בדצמבר 2014

הענף	תפרשה לזכויות עובדים	קרנות הביטוח	עודף(נרעון מצטבר) ליום 31 בדצמבר 2014	יתרת נכסי הענף ליום 31 בדצמבר 2014**	יתרת נכסי הענף ליום 31 בדצמבר 2014
זקנה ושארים	948,339	319,224,000	(244,219,876)	75,952,463	75,952,463
נכות כללית	1,292,796	136,351,700	(137,483,171)	161,325	161,325
סיעוד	221,950	17,434,500	(17,645,677)	10,773	10,773
נפגעי עבודה	797,330	45,105,900	(45,866,971)	36,259	36,259
נפגעי תאונות	16,897	-	6,682,686	6,699,583	6,699,583
אמהות	246,878	-	(171,728)	75,150	75,150
ילדים	770,967	-	145,538,672	146,309,639	146,309,639
אבטלה	-	-	-	-	-
פשיטת רגל ופרוק תאגיד	28,608	-	423,546	452,154	452,154
הענקות מטעמי צדק	1,595	-	(1,300)	295	295
ס"ר"כ	4,325,360	518,116,100	(292,743,819)	229,697,641	229,697,641
הענף	יתרת נכסי הענף ליום 31 בדצמבר 2013	העברת יתריות בין ענפים *	העברת נכס למדינה	עודף(נרעון שוטף לשנת 2014)	יתרת נכסי הענף ליום 31 בדצמבר 2014
זקנה ושארים	74,992,549	-	(162)	960,076	75,952,463
נכות כללית	(8,503)	4,969,000	(295)	(4,798,877)	161,325
סיעוד	5,337	3,527,000	(46)	(3,521,518)	10,773
נפגעי עבודה	200,456	454,000	(168)	(618,029)	36,259
נפגעי תאונות	5,959,743	-	(1)	739,841	6,699,583
אמהות	(103,834)	2,829,000	(37)	(2,649,979)	75,150
ילדים	136,989,751	(14,326,062)	(53)	23,646,003	146,309,639
אבטלה	-	2,543,062	(53)	(2,543,009)	-
פשיטת רגל ופרוק תאגיד	591,663	-	(4)	(139,505)	452,154
הענקות מטעמי צדק	24	4,000	-	(3,729)	295
ס"ר"כ	218,627,186	-	(819)	11,071,274	229,697,641

* העברות בין ענפים - מזה סך של 939 מיליוני ש"ח, אשר אושרו על ידי מועצת המוסד ביום 28 באפריל 2015, אך טרם אושרו על ידי חשב הממונה. ** עודף(נרעון) ליום 31 בדצמבר 2014 בניכוי קרנות הביטוח והתחייבויות בגין זכויות עובדים.



באורים לדוחות הכספיים
באור 29 - מגזרים (המשך)

ב. תקבולים ותשלומים לפי ענפי הביטוח:
ב.ו. תקבולים לפי ענפי הביטוח

תענף	דמי ביטוח	תקציב המדינה	ריבית	שונים	סה"כ תקבולים לפני הפרשי הצמדה	סה"כ תקבולים כולל הפרשי הצמדה
זקנה ושארים	16,601,560	2,831,317	2,649,765	33,311	22,115,953	22,987,989
נכות כללית	6,055,242	803,157	85,494	223,066	7,166,959	7,195,095
סיעוד	756,277	988,834	65,657	4,287	1,815,055	1,836,663
נפגעי עבודה	3,758,182	-	-	303,912	4,062,094	4,062,094
נפגעי תאונות	342,839	-	221,455	-	564,294	637,175
אמהות	3,273,731	269,836	47,008	-	3,590,575	3,606,045
ילדים	7,148,708	12,117,059	4,724,856	84	23,990,707	25,545,655
אבטלה	829,535	-	-	-	829,535	829,535
פשיטת רגל ופרוק תאגיד	151,787	-	18,236	-	170,023	176,025
הענקיות מטעמי צדק	11,679	5,105	-	-	16,784	16,784
סה"כ	38,929,540	17,015,308	7,812,471	564,660	64,321,979	66,893,060
					2,571,081	



באורים לדוחות הכספיים
באור 29 – מומרים (המשך)

ב. תקבולים ותשלומים לפי ענפי הביטוח:
ב2. תשלומים לפי ענפי הביטוח

תשלומים בע"כ תשלומים	תשלומי מינהל	תשלומי אבודים	חובות אבודים	תשלומים בע"כ		גמלאות	הענף
				ועל פי חוק	ועל פי חוק		
23,699,315	225,453	5,224	5,224	327,873	23,140,765	זקנה ושארים	
12,122,774	412,035	2,763	2,763	1,554,502	10,153,474	נכות כללית	
5,344,142	63,909	-	-	5,198,564	81,669	סיעוד	
4,702,961	234,485	2,038	-	665,488	3,800,950	נפגעי עבודה	
29,940	1,715	-	-	-	28,225	נפגעי תאונות	
6,315,829	51,447	428	428	2,721,653	3,542,301	אמהות	
4,786,397	74,427	1,231	1,231	8,407	4,702,332	ילדים	
3,328,170	73,855	838	838	5,869	3,247,608	אבטלה	
334,924	5,602	84	84	-	329,238	פשיטת רגל ופירוק תאגיד	
20,623	343	-	-	-	20,280	הענקיות מטעמי צדק	
60,685,075	1,143,271	12,606	10,482,356	49,046,842	סה"כ		



באורים לדוחות הכספיים
באור 29 - ממרים (המשך)

ב. תקבולים ותשלומים לפי ענפי הביטוח:

ב.3. עודף תקבולים על תשלומים לפי ענפי הביטוח

עודף (נרעון) תקבולים על תשלומים	עודף (נרעון) לפני תקבולים מהצמדה	תענף
(711,326)	(1,583,362)	זקנה ושארים
(4,927,679)	(4,955,815)	נכות כללית
(3,507,479)	(3,529,087)	סיעוד
(640,867)	(640,867)	נפגעי עבודה
607,235	534,354	נפגעי תאונות
(2,709,784)	(2,725,254)	אמהות
20,759,258	19,204,310	ילדים
(2,498,635)	(2,498,635)	אבטלה
(158,899)	(164,901)	פשיטת רגל ופרוק תאגיד
(3,839)	(3,839)	תעוקות מטעמי צדק
6,207,985	3,636,904	סה"כ



באורים לדוחות הכספיים

באור 30 – אירועים לאחר תאריך המאזן

לאחר תום שנת 2014 התקבלו מספר שינויים העשויים להשפיע על תקציב המוסד. להלן פרוט תיקוני החקיקה העיקריים ואומדן מנהלת המוסד על פעילותו -

אומדן השינוי במונחים שנתיים	
שנת 2015 (תשעה חודשים) - גידול של כ-230 מיליוני ש"ח.	<p>א. גמלת סיעוד בעקבות העלאת שכר מינימום, החל באפריל 2015, תגדל ההוצאה בענף סיעוד.</p>
גידול של כ-70 מיליון ש"ח בשנה.	<p>ב. גמלת ילד נכה (נכות כללית) החל בינואר 2015 הועלתה רמת הגמלה לילד נכה התלוי בחלוטין בעזרת הזולת מ-128% ל-175%.</p>
<p>2015 - גידול של 0.5% הנאמד בכ-900 מיליוני ש"ח.</p> <p>2016 - גידול של 0.25% הנאמד בכ-450 מיליוני ש"ח.</p>	<p>ג. גבייה ודמי ביטוח</p> <p>1. בהתאם לחוק לצמצום הגרעון ולשינוי נטל המס (תיקוני חקיקה) (תיקון) התשע"ד-2014, שעבר בתחילת שנת 2014, בוצעה פריסה מחדש בגין התוספת בשיעור של 1% בדמי ביטוח מעסיקים (בשיעור הרגיל) ל-3 שנים (0.25% בשנת 2014, 0.5% בשנת 2015 ו-0.25% בשנת 2016).</p> <p>2. במקביל תערך התאמה בשיעור השיפוי מהאוצר בגין מעסיקים על פי סעיף 32 ג כדלהלן: 1.1.2014 – אחוז השיפוי 7.4% 1.1.2015 – אחוז השיפוי 7.22% 1.1.2016 – אחוז השיפוי 7.1%</p>
לא צפוי שינוי משמעותי.	<p>ד. העברת יתרות נכסים מענף ילדים לענפים גרעונים לשנת 2015 בישיבת מועצת המוסד מיום 28.04.2015, הוסכם על העברת סכומים לכיסוי הגרעונות לשנת 2015 בענפים: סיעוד, אמהות, נכות כללית, נפגעי עבודה והענקות בסכום כולל של 12,112 מיליוני ש"ח מיתרת ענף ילדים. בגין השלמה זו, טרם התקבל אישור השר הממונה.</p>